

A map of the Horn of Africa, showing Djibouti and Somalia. Djibouti is at the top, with its capital Djibouti marked with a star. Somalia is below it, with its capital Mogadishu marked with a star. The Shimbiris mountain is marked with a triangle and labeled 'Shimbiris 7897 ft'. The Hargeysa region is marked with a circle. The Shebele river is shown flowing through the region. The Gulf of Aden is visible at the top right.

Ohjeasiakirja: Somalia

Ohjeasiakirja: Somalia

Kesäkuu 2022

Käsikirjoitus on valmistunut toukokuussa 2022

Toimivaltaiset kansalliset viranomaiset eivät ole tehneet tälle käännökselle laatutarkastusta. Jos havaitset, että käännös ei ole kansallisen terminologian mukainen, ota yhteyttä [EUAA](#).

Euroopan unionin turvapaikkavirasto (EUAA) tai kukaan viraston puolesta toimiva henkilö ei ole vastuussa tämän julkaisun sisältämien tietojen mahdollisesta käytöstä.

Luxemburg: Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2022

PDF ISBN 978-92-9400-530-4 doi: 10.2847/96043 BZ-04-22-001-FI-N

© Euroopan unionin turvapaikkavirasto (EUAA), 2022

Kannen kuva: Map of Somalia. A detail from the World Map © iStock (photographer: omersukrugoksu) January 11, 2015

Jäljentäminen on sallittua, kunhan lähde mainitaan. Sellaisten valokuvien tai sellaisen muun materiaalin käyttöön tai jäljentämiseen, joihin EUAA:lla ei ole tekijänoikeutta, on pyydettävä lupa suoraan tekijänoikeuden haltijalta.

Sisällysluettelo

Johdanto	5
Yleiset huomautukset	10
Vainoa harjoittavat tai vakavaa haittaa aiheuttavat toimijat	11
Pakolaisasema: erityisprofiileja koskevat ohjeet	18
Alustavat huomautukset	18
Profiilit	19
Toissijainen suojelu	35
Aseman määrittelyä koskevan direktiivin 15 artiklan a alakohta	35
Aseman määrittelyä koskevan direktiivin 15 artiklan b alakohta	36
Aseman määrittelyä koskevan direktiivin 15 artiklan c alakohta	38
Suojelun tarjoajat	43
Sisäisen suojelun vaihtoehto	47
Poissulkeminen	55
Rikos rauhaa vastaan, sotarikos tai rikos ihmiskuntaa vastaan	56
Törkeä (epäpoliittinen) rikos	57
Yhdistyneiden kansakuntien tarkoitusperien ja periaatteiden vastaiset teot	57
Vaara yhteisön tai jäsenvaltion turvallisuudelle	58
Lyhenteet	59

Johdanto

Tämä ohjeasiakirja on tiivistelmä Somaliasta tehdystä yhteisestä analyysistä, ja asiakirja tulee lukea <https://euaa.europa.eu/country-guidance-somalia-2022> yhdessä sen kanssa. Täysimittainen ”Maakohtaiset ohjeet: Somalia” on saatavilla osoitteessa .

Maakohtaiset ohjeet laaditaan [EUAA-säätiötä koskevan asetuksen \(EU\) 2021/2303 11 artiklan](#) ⁽¹⁾ mukaisesti. Ne edustavat EU:n jäsenvaltioiden johtavien poliittisia asioita käsittelevien virkamiesten nykyisen EU-lainsäädännön ja Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti tekemää yhteisarviota alkuperämaan tilanteesta.

Nämä ohjeet eivät vapauta jäsenvaltioita velvollisuudesta tarkastella jokaista kansainvälistä suojelua koskevaa hakemusta yksilöllisesti, objektiivisesti ja puolueettomasti. Kukin päätös pitää tehdä hakijan yksilöllisten olosuhteiden ja maassa päätöshetkellä vallitsevan tilanteen perusteella sekä useista asianmukaisista lähteistä hankittujen täsmällisten ja ajantasaisten maakohtaisten tietojen mukaan (turvapaikkamenettelydirektiivin 10 artikla).

Tässä asiakirjassa annetut analyysit ja ohjeet eivät ole tyhjentäviä.

Miksi nämä maakohtaiset ohjeet on laadittu?

Maakohtaiset ohjeet on tarkoitettu politiikan- ja päätöksentekijöiden apuvälineeksi yhteiseurooppalaiseen turvapaikkajärjestelmään liittyvissä asioissa. Niillä pyritään auttamaan Somaliasta tulleiden hakijoiden kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten tarkastelussa sekä edistämään päätöksentekokäytäntöjen yhdentymistä jäsenvaltioiden kesken.

Euroopan unionin neuvosto sopi 21. huhtikuuta 2016 Euroopan unionin turvapaikkaviraston (EUAA:n) koordinoiman johtavan tason politiikkaverkoston perustamisesta. Verkostoon

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/2303, annettu 15 päivänä joulukuuta 2021, Euroopan unionin turvapaikkavirastosta ja asetuksen (EU) N:o 439/2010 kumoamisesta, saatavilla osoitteessa <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/2303/oj>.

kuuluvat kaikki jäsenvaltiot ja sen tehtävänä on suorittaa tärkeimpien alkuperämaiden tilanteen yhteisarviointi ja tulkinta ⁽²⁾. Verkosto tukee EU-tason politiikan kehittämistä yleisten alkuperämaatietojen perusteella tulkitsemalla sellaisia tietoja yhteisesti asianomaisten turvapaikkasäädösten valossa ja ottaen huomioon EUAA:n koulutusaineiston ja käytännön oppaiden asianmukaisen sisällön. Yhteisten analyysien ja ohjeiden laatiminen on sisällytetty keskeisenä alana EU:n turvapaikkaviraston uuteen toimeksiantoon, ja siitä säädetään tällä hetkellä [EUAA:ta koskevan asetuksen 11 artiklassa](#).

Mitä ohjeasiakirjaan sisältyy?

Ohjeasiakirja tiivistää yhteisen analyysin **päätelmät** käyttäjäystävällisesti antaen käytännön ohjeita yksilöllisten tapausten analyysiin. Se on täysimittaisen ["Maakohtaiset ohjeet: Somalia"](#) tiivistelmä.

Täysimittainen ["Maakohtaiset ohjeet: Somalia"](#) sisältää myös toisen, yksityiskohtaisemman osan – yhteisen analyysin. Yhteisessä analyysissä määritellään lainsäädännön, oikeuskäytännön ja horisontaalisen ohjeistuksen mukaiset olennaiset elementit, tiivistetään saatavilla olevien alkuperämaatietojen mukainen asiaperusta ja analysoidaan niiden mukaan kyseisen alkuperämaan tilannetta.

Yhteinen analyysi on saatavana osoitteessa <https://euaa.europa.eu/country-guidance-somalia-2022>.

Tässä ohjeasiakirjassa on linkkejä yhteisen analyysin asianomaiseen osaan (englanniksi).

⁽²⁾ Euroopan unionin neuvosto, neuvoston 3461. kokouksen tulos, 21.4.2016, 8065/16, saatavana osoitteessa <http://www.consilium.europa.eu/media/22682/st08065en16.pdf>.

Ovatko nämä ohjeet sitovia?

Maakohtaiset ohjeet eivät ole sitovia. [EUAA:ta koskevan asetuksen 11 artiklan](#) mukaisesti jäsenvaltioilla on kuitenkin velvollisuus ottaa huomioon ohjeet ja yhteinen analyysi kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten käsittelyssä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta niiden toimivaltaa päättää yksittäisistä hakemuksista.

Ketkä osallistuivat näiden maakohtaisten ohjeiden laatimiseen?

Tämä asiakirja on maakohtaisten ohjeiden verkoston yhteisen arvioinnin tulos. Verkoston työtä tukivat EUAA ja arvioijina toimivat kansalliset asiantuntijat. Euroopan komissio ja UNHCR antoivat tähän prosessiin arvokkaan panoksensa.

Maakohtaisista ohjeista vastaava verkosto viimeisteli ohjeasiakirjan ja siihen liittyvän yhteisen analyysin toukokuussa 2022, ja EUAA:n johtokunta kannatti sitä kesäkuussa 2022.

Mitä oikeudellista kehystä sovelletaan?

Soveltuvan oikeudellisen kehyksen kannalta yhteinen analyysi ja ohjeasiakirja perustuvat [1951 Geneven yleissopimukseen](#) ⁽³⁾ ja [aseman määrittelyä koskevaan direktiiviin](#) ⁽⁴⁾ sekä Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöön. Tarvittaessa otetaan huomioon myös Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntö.

Mitä kansainvälisen suojelun myöntämistä koskevia ohjeita otetaan huomioon?

Tässä analyysissä sovellettava horisontaalinen ohjekehys perustuu ensisijaisesti seuraaviin yleisohjeisiin:

⁽³⁾ Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokous, pakolaisten oikeusasemaa koskeva vuoden 1951 Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimus ja pakolaisten oikeusasemaa koskeva vuoden 1967 pöytäkirja.

⁽⁴⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/95/EU, annettu 13 päivänä joulukuuta 2011, vaatimuksista kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelemiseksi kansainvälistä suojelua saaviksi henkilöiksi, pakolaisten ja henkilöiden, jotka voivat saada toissijaista suojelua, yhdenmukaiselle asemalle sekä myönnetyn suojelun sisällölle.

Nämä ja muut asiaankuuluvat EU:n turvapaikkaviraston käytännön välineet ovat saatavilla osoitteessa <https://euaa.europa.eu/practical-tools-and-guides>.

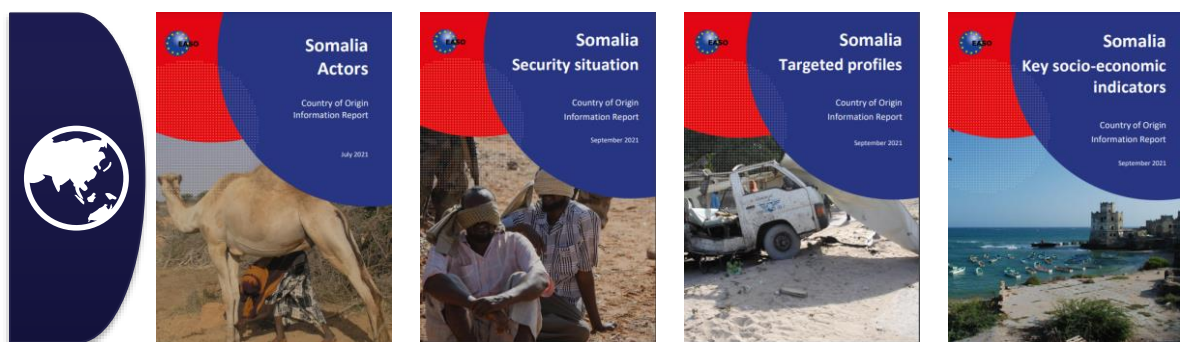
Myös asiaa koskevat UNHCR:n suuntaviivat otetaan huomioon ⁽⁵⁾.

Mitä alkuperämaatietoja on käytetty?

EUAA:n maakohtaisia ohjeita ei tule pitää, niitä ei saa käyttää eikä niihin saa viitata alkuperämaatietojen lähteinä. Tähän asiakirjaan sisältyvät tiedot perustuvat EUAA:n alkuperämaatietoja koskeviin raportteihin ja joissakin tapauksissa muihin lähteisiin, kuten on ilmoitettu. Toisin kuin maakohtaiset ohjeet, nämä ovat alkuperämaatietojen lähteitä ja niihin voidaan viitata vastaavasti.

Tämä kehitys perustuu pääasiassa seuraaviin viimeaikaisiin alkuperämaatietoihin:

⁽⁵⁾ YK:n pakolaisvaltuutetun käsikirja ja ohjeet pakolaisaseman määrittelyä koskevista menettelyistä ja kriteereistä vuoden 1951 yleissopimuksen ja vuoden 1967 pakolaisasemaa koskevan pöytäkirjan mukaisesti, muut ohjeet, poliittiset asiakirjat ja YK:n pakolaisvaltuutetun toimeenpanevan komitean ja pysyvän komitean päätelmät ovat osoitteessa <https://www.refworld.org/rsd.html>.

EASOn
alkuperämaatietoja
koskeva raportti:
Somalia, toimijat
(heinäkuu 2021)

EASOn
alkuperämaatietoja
koskeva raportti:
Somalia,
turvallisuuksilanne
(syyskuu 2021)

EASOn
alkuperämaatietoja
koskeva raportti:
Somalia,
kohdennetut profiilit
(syyskuu 2021)

EASOn
alkuperämaatietoja
koskeva raportti:
Somalia, keskeiset
sosioekonomiset
indikaattorit
(syyskuu 2021)

Nämä ohjeet tulee katsoa päteviksi niin kauan kuin tämänhetkiset tapahtumat ja kehityssuunnat vastaavat suuntauksia ja malleja, jotka on havaittu asianomaisten alkuperämaatietojen raporttien viiteajanjaksolla. Uudet kehityskulut, jotka aiheuttavat merkittäviä muutoksia ja johtavat uusiin suuntauksiin, voivat vaikuttaa näissä ohjeissa esitettyyn arviointiin. EUAA:n alkuperämaatietoja koskevia raportteja ja maakohtaisia ohjeasiakirjoja pyritään kaikin tavoin päivittämään säännöllisesti ja ottamaan huomioon tällaiset merkittävät muutokset. Yksittäisiä hakemuksia olisi aina arvioitava uusimpien saatavilla olevien alkuperämaatietojen perusteella.

EUAA alkuperämaatietoja koskeviin raportteihin voi tutustua osoitteessa <https://euaa.europa.eu/country-reports>.

Miten maakohtaiset ohjeet auttavat kansainvälisestä suojelusta tehtyjen hakemusten yksilöllisessä arvioinnissa?

Ohjeasiakirja ja yhteinen analyysi noudattavat yksittäisen kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tarkastelun vaiheita. Tässä asiakirjassa tarkastellaan aseman määrittelyä koskevan direktiivin mukaisia elementtejä ja annetaan alkuperämaan tilanteen yleisarvio sekä ohjeet asianmukaisista yksilöllisistä olosuhteista, jotka pitää ottaa huomioon.

Lisätietoja ja muut saatavana olevat maakohtaiset ohjeet ovat sivulla <https://euaa.europa.eu/asylum-knowledge/country-guidance>.

Yleiset huomautukset

Somalian hallinnon rakenne

Uusin päivitys: Kesäkuu 2022

Somalia on liittovaltio, jonka hallinnossa on kaksi tasoa: liittovaltion hallinto ja osavaltiot, joissa on sekä osavaltion että paikallistason hallinnot. Osavaltioilla on myös omat perustuslakinsa ja asevoimansa.

Eteläisessä Keski-Somaliassa on seuraavat osavaltiot: Jubbaland, South-West, Benadir, Hirshabelle ja Galmudug. Mudugin alue jakautuu Galmudugiin ja Puntlandiin, ja Galmudug hallitsee alueen eteläpuoliskoa. Puntland, joka on itsenäiseksi julistautunut valtio Somalian liittovaltion sisällä, perustettiin 1. elokuuta 1998.

Somalimaa julistautui itsenäiseksi vuonna 1991, kun muualla Somaliassa käytiin sisällissotaa. Somalimaata ei ole tunnustettu laajasti kansainvälisesti.

Somalimaa ja Puntland käyvät kiistaa Soolin ja Sanaagin alueen sekä Aynin seudun (Togdheerin alue) hallinnasta ja vaikutusvallasta.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

Klaanien rooli Somaliassa

Uusin päivitys: Kesäkuu 2022

Klaanit ovat sekä osa identiteettiä että elämäntapa, ja ne ilmenevät kaikilla elämänaloilla. Klaanit määrittävät ihmisten välisiä suhteita, ja vahvaan klaaniin kuuluminen on merkittävää resurssien saatavuuden, poliittisen vaikutusvallan, oikeusturvan ja turvallisuuden kannalta.

Somalialaiset jakautuvat karkeasti viiteen suureen perheklaniin, jotka ovat Dir, Isaaq, Darood, Hawiye ja Rahanweyn. Suuria osia Somalian väestöstä voidaan pitää vähemmistöinä joko paikallisesti tai koko Somaliaa tarkastellen, sillä he asuvat suurempien klaanien keskuudessa. Somalialaiset kuuluvat perinteisesti siihen alueeseen, jolla on suurin osa heidän suvustaan. Useimmat somalialaiset ovat edelleen riippuvaisia isän puolen suvun tuesta.

Klaanit kilpailevat usein keskenään ja muiden toimijoiden kanssa. Klaanien puolisoitilaalliset joukot ovat myös tärkeitä poliittisen elämän toimijoita kaikkialla Somaliassa. Xeer-järjestelmässä klaanien ikäihmiset toimivat sovittelijoina tai välittäjinä, ja heillä on keskeinen rooli paikallisten ja klaanien sisäisten kiistojen ratkaisemisessa.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

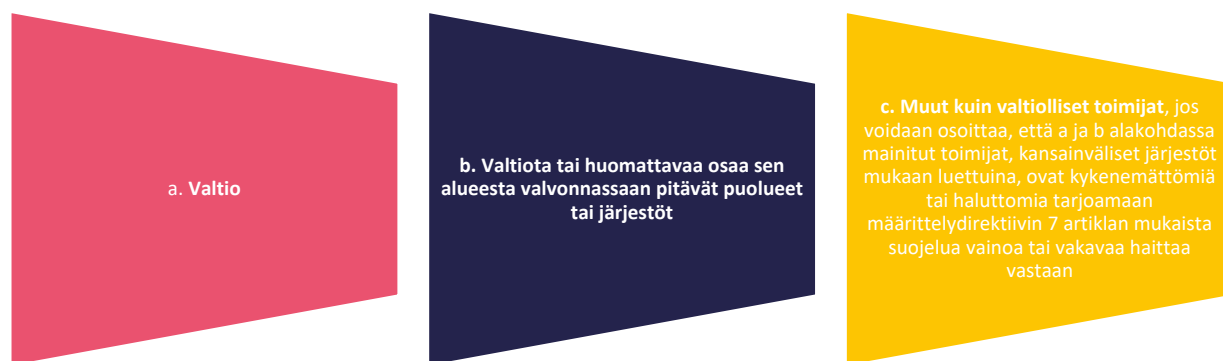
Vainoa harjoittavat tai vakavaa haittaa aiheuttavat toimijat

Uusin päivitys: Kesäkuu 2022

Vaarat, joille jonkin maan väestö tai väestön osa on yleisesti alttiina, eivät tavallisesti itsessään aiheuta henkilökohtaista uhkaa, joka täyttäisi vakavan haitan edellytykset ([aseaman määrittelyä koskevan direktiivin johdanto-osan 35 kappale](#)). Yleensä vainon tai vakavan haitan on seurattava jonkin toimijan käyttäytymisestä ([aseaman määrittelyä koskevan direktiivin 6 artikla](#)).

[Aseaman määrittelyä koskevan direktiivin 6 artiklan](#) mukaan vainoa harjoittavia tai vakavaa haittaa aiheuttavia toimijoita voivat olla muun muassa seuraavat.

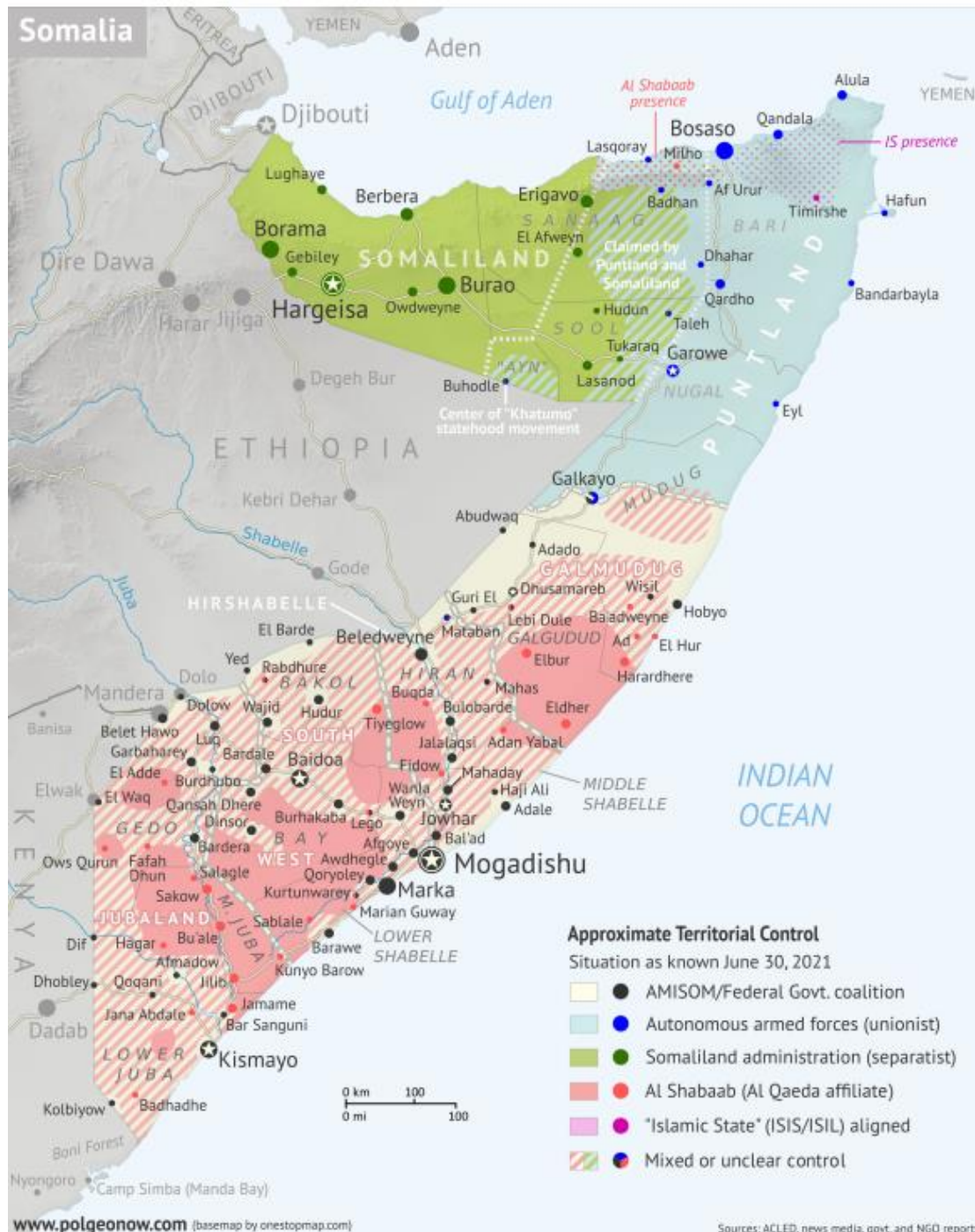
Kuva 1. Vainoa harjoittavat tai vakavaa haittaa aiheuttavat toimijat.

Tässä osassa on ohjeet pääasiallisista toimijoista, jotka harjoittavat vainoa tai aiheuttavat vakavaa haittaa Somaliassa. Luettelo ei ole tyhjentävä. Niiden valvonnassa oleviksi raportoidut alueet esitetään seuraavassa kartassa (tilanne 30. kesäkuuta 2021).

Kuva 2. Somalia - Arvioidut hallinta-alueet, 30. kesäkuuta 2021, Political Geography Now (<https://www.polgeonow.com/>).

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

- **Somalian liittohallituksen (FGS) joukot:** FGS on ajanut Al-Shabaabin pois monista eteläisen Keski-Somalian kaupunkikeskuksista. FGS:n turvallisuusjoukot koostuvat neljästä yksiköstä: Somalian kansallinen armeija (SNA), erityisjoukot, kansallinen tiedustelu- ja turvallisuusvirasto (NISA) ja Somalian poliisivoimat (SPF). FGS:n turvallisuusjoukot ovat syyllistyneet monenlaisiin ihmisoikeusloukkauksiin, kuten laittomiin teloituksiin, mielivaltaisiin pidätyksiin ja vangitsemisiin, (konflikteihin liittyvään) seksuaaliseen väkivaltaan ja tahdonvastaisiin katoamisiin. FGS:n joukot ovat myös raportoineet lasten oikeuksien vakavista loukkauksista, kuten vapaudenriistosta, joka perustuu väitettyyn liittoutumiseen Al-Shabaabin tai Somalian islamilaisen valtion (ISS) kanssa, lapsisotilaiden värväyksestä, seksuaalisesta väkivallasta, tappamisesta ja vammauttamisesta.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

- **Jubbalandin joukot:** maan presidentti Ahmed Madobe ja hänen puolisotilaallisten joukkojensa ryhmä ovat vuodesta 2012 lähtien olleet vastuussa Kismayon kaupungista ja satamasta, joista he myös valvovat ympäristöä. Suuri osa osavaltiosta on Al-Shabaabin tosiasiallisessa hallinnassa. Yhdistyneiden kansakuntien pääsihteeri on syyttänyt Jubbalandin turvallisuusjoukkoja useista loukkauksista, kuten murhista, konflikteihin liittyvästä seksuaalisesta väkivallasta, ihmisoikeusloukkauksista ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden loukkauksista, lasten vapaudenriistosta, lapsisotilaiden värvämisestä, tappamisesta ja vammauttamisesta, raiskauksista ja lapsiin kohdistuvasta seksuaalisesta väkivallasta sekä humanitaarisen avun pääsyn epäämisestä.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

- **Lounaiset joukot:** alueellisen valvonnan osalta lounainen osavaltio on edelleen yksi niistä, joihin Al-Shabaabin läsnäolo ja hyökkäykset vaikuttavat eniten. Ryhmä hallitsee suuria alueita kaikilla kolmella lounaisella alueella. YK:n pääsihteeri katsoi lounaisten joukkojen syyllistyneen loukkauksiin, kuten konflikteihin liittyvään seksuaaliseen väkivaltaan, toimittajien mielivaltaisiin pidätyksiin, lapsisotilaiden värväämiseen, vapaudenriistoon, lasten tappamiseen ja vammauttamiseen, lapsiin kohdistuviin raiskauksiin ja seksuaaliseen väkivaltaan, kouluihin ja sairaaloihin kohdistuviin hyökkäyksiin sekä lapsikaappauksiin.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

- **Benadirin ja Mogadishun joukot:** Benadirin alue kattaa saman alueen kuin pääkaupunki Mogadishu, ja se on liittovaltion joukkojen turvallisuusinstituutioiden ja Afrikan unionin Afrikka-operaation (AMISOM) virallisen valvonnan alainen. Ks. [1.1 jakso](#) [Somalian liittohallituksen \(FGS\) joukot](#).

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

- **HirShabellen joukot:** merkittävä osa valtion alueesta on Al-Shabaabin hallinnassa. HirShabellen turvallisuusjoukkojen on raportoitu syyllistyneen ihmisoikeusloukkauksiin.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

- **Galmudugin joukot:** Galmudugin osavaltioon kuuluu Galgaduud ja noin puolet Mudugin hallintoalueista. Vallasta kilpailevat monet toimijat, kuten Ahlu Sunna Wal-Jama'ah (ASWJ), aseellinen Sufi-ryhmä, joka oli ennen valtion vahvin sotilaallinen toimija ja joka sittemmin demobilisoitiin lähes kokonaan ja yhdistettiin Galmudugin joukkoihin ja kansalliseen armeijaan. On raportoitu, että Al-Shabaab hallitsi edelleen osaa Galmudugin osavaltiota. YK:n pääsihteeri katsoi Galmudugin turvallisuusjoukkojen syyllistyneen rikkomuksiin, kuten lasten vapaudenriistoon, lasten värväämiseen, tappamiseen ja vammauttamiseen, raiskauksiin ja lapsiin kohdistuvaan seksuaaliseen väkivaltaan, kouluihin ja sairaaloihin kohdistuviin hyökkäyksiin, lapsikaappauksiin ja humanitaarisen avun pääsyn epäämiseen.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

- **Puntlandin joukot:** Puntland on raportin mukaan liittovaltion vakain ja kehittynein osavaltio. Puntland käsittää Nugalin ja Barin alueet. Puntland hallitsee myös Mudugin alueen pohjoisosaa ja taistelee Somalimaan kanssa Soolin ja Sanaagin alueiden sekä Aynin seudun (Togdheerin alue) hallinnasta. Puntlandin turvallisuusjoukot koostuvat rajapoliisista, Puntlandin osavaltion poliisista, tiedustelujoukoista ja vankijoukoista. Niihin kuuluvia Puntland Maritime Police Force -joukkoja (PMPF) rahoittaa Yhdistyneet arabiemiirikunnat (UAE), ja Yhdysvallat perusti Puntlandin turvallisuusjoukot erilliseksi yksityiseksi apujoukoksi. YK:n pääsihteeri katsoi PSF:n syyllistyneen rikkomuksiin, kuten kuolemanrangaistuksen täytäntöönpanoon, kuolemantuomioiden antamiseen, konflikteihin liittyvään seksuaaliseen väkivaltaan, toimittajien mielivaltaisiin pidätyksiin, lasten vapaudenriistoon, lapsisotilaiden värväämiseen, lasten tappamiseen ja vammauttamiseen, raiskauksiin ja lapsiin kohdistuvaan seksuaaliseen väkivaltaan sekä humanitaarisen avun pääsyn epäämiseen, mikä vaikuttaa avun toimittamiseen lapsille.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

- **Somalimaan joukot:** on raportoitu, että Somalimaan hallitus hallitsee jatkuvasti suurinta osaa sille kuuluvista alueista. Somalimaa ja Puntland käyvät kiistaa Soolin ja Sanaagin alueesta sekä Aynin seudusta (Togdheerin alue). Somalimaan turvallisuusjoukot muodostuvat kansallisesta tiedustelupalvelusta (NIS), Somalimaan poliisista, Somalimaan kansallisista asevoimista ja Somalimaan rannikkovartiostosta. Somalimaan turvallisuusjoukkojen katsottiin olevan vastuussa erilaisista loukkauksista, kuten kuolemantuomioiden täytäntöönpanosta, kidutuksesta, siviilien pahoinpitelystä ja häirinnästä sekä lasten vapaudenriistosta.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

- **Al-Shabaab:** Al-Shabaab on Somaliaan sijoittautunut sunni-islamistinen, salafisti-jihadistinen aseellinen ryhmä, joka pyrkii perustamaan maahan islamilaisen kalifaatin. Sen tärkein yhdistävä ajatus on ”lännen tukeman hallituksen vastustaminen”. Ryhmä hallitsee suuria maaseutualueita Keski- ja Etelä-Somaliassa, mutta se on levittäytynyt ja ulottanut vaikutusvaltansa laajalti Somalian yhteiskuntaan. Se on myös säilyttänyt operatiivisen sotilaallisen kapasiteettinsa Puntlandissa ja Somalimaassa sekä läsnäolonsa Puntlandin eteläpuolella.

On raportoitu, että Al-Shabaabin sotilaallisella siivellä Jabahaatilla oli vuonna 2020 arviolta 5 000–7 000 aktiivista taistelijaa. Amniyat on Al-Shabaabin tiedustelu- ja vastatiedustelupalvelu, jota käytetään paikallishallinnon heikentämiseen ja Al-Shabaabin sääntöjen täytäntöönpanoon vihollisten alueella.

Al-Shabaabin ja sen vastaisten joukkojen välisen konfliktin yhteydessä Al-Shabaab teki suurimman osan tarkastelujakson aikana raportoiduista vakavista ihmisoikeusloukkauksista, kuten siviileihin kohdistuneista iskuista, kohdennetuista surmista, katoamisista, raiskauksista ja konflikteihin liittyvästä seksuaalisesta väkivallasta. Ryhmä myös esti humanitaarisen avun, värväsi lapsisotilaita sekä rajoitti sananvapautta, lehdistönvapautta, kokoontumisvapautta ja liikkumisvapautta.

Ryhmän moninaisia rahoituslähteitä ovat rajatarkastusasemien verotus, yritysten kiristys, tuontivero suurissa merisatamissa ja kiinteistöyhtiöt. Al-Shabaab käyttää myös omaa oikeusmekanismiaan hallitsemillaan alueilla ja myös muualla liikkuvien tuomioistuimien avulla ja voi määrätä ankaria rangaistuksia.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

- **Klaanit ja klaanien puolisotilaalliset joukot:** klaanien puolisotilaalliset joukot ovat tärkeitä poliittisen elämän toimijoita kaikkialla Somaliassa. Klaanien puolisotilaalliset joukot ovat yleensä aseellisia ryhmiä, jotka perustuvat sukujuuriin ja useiden henkilöiden yhteisiin etuihin. Konflikteja voi esiintyä klaanien välillä ja niiden sisällä. Klaanien puolisotilaallisten joukkojen syyksi luettiin monia loukkauksia, kuten surmia, kidutusta, seksuaalista väkivaltaa, lapsisotilaiden värväystä, kouluihin ja sairaaloihin kohdistuvia hyökkäyksiä, sieppauksia ja humanitaarisen avun pääsyn epäämistä.

Klaanin jäsenet ovat myös osallistuneet klaanin kostotoimiin, tappamisiin ja verikostoon.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

- **Somalian islamilainen valtio (ISS):** lokakuussa 2015 perustettu ISS, joka tunnetaan myös nimellä ISIS-Somalia, on jihadistisi-lamistiryhmä. Ryhmä hankki itselleen tukikohdan Puntlandiin ja on laajentanut toimintaansa Somalian muihin osiin. Vuonna 2020 ryhmä toteutti pienimuotoisia hyökkäyksiä omakekoisilla räjähteillä sekä murhia Puntlandissa, Mogadishussa ja Shabeellaha Hoosessa. Ryhmä on käynyt toistuvasti taisteluja Al-Shabaabin kanssa ja haastanut sen valta-aseman toiminnallisesti ja ideologisesti.

Vuoden 2018 puolivälissä arvioitiin, että ryhmässä oli koko maassa 200 taistelijaa, joista lähes kaikki Puntlandissa. Vuonna 2020 toimivaan ryhmään liittyi Barin alueella 30 taistelijaa, joista seitsemän oli vierastaistelijaa.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

- **Afrikan unionin operaatio Afrikassa (AMISOM):** AMISOM on moniulotteinen ja monikansallinen rauhantukioperaatio, jolla on lähes 20 000 hengen vahvuiset joukot. AMISOMin tehtävänä on vähentää al-Shabaabin ja muiden aseistettujen ryhmien aiheuttamaa uhkaa, tukea turvallisuusvastuun siirtämistä AMISOMilta Somalian turvallisuusjoukoille SSF:lle ja avustaa FGS:ää, FMS:ää ja SSF:ää poliittisen prosessin turvallisuuden varmistamisessa kaikilla tasoilla. YK:n raporttien mukaan AMISOMin yleinen toiminta kansainvälisen humanitaarisen oikeuden ja ihmisoikeusnormien osalta on parantunut viime vuosina. AMISOM luettiin vuonna 2020 niiden toimijoiden joukkoon, jotka suorittavat siviilien laittomia teloituksia, ja sen joukot osallistuivat raiskauksiin ja muihin määrittelemättömiin vakaviin ihmisoikeusloukkauksiin toteuttaessaan sotilaallisia operaatioita Al-Shabaabia vastaan.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

- **United States Africa Command (AFRICOM):** AFRICOMin Itä-Afrikan terrorisminvastaisella operaatiolla pyritään häiritsemään ja heikentämään Al-Shabaabia ja ISS:ää sekä estämään niiden voitto Somaliassa ja sen naapurimaissa. Tammikuussa 2021 yhdysvaltalaiset sotilasjoukot olivat enimmäkseen vetäytyneet Somaliasta. AFRICOM teki erityisesti lennokki- ja ilmaiskuja, jotka aiheuttivat kuolonuhreja.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

- Erityistilanteissa muita vainoa tai vakavaa haittaa harjoittavia **valtiosta riippumattomia toimijoita** voivat olla suvun tai suvun/klaanin jäsenet (esimerkiksi naisten sukuelinten silpominen, perheväkivalta, lesboihin, homoihin, biseksuaaleihin, transihmisiin, intersukupuolisiin tai queer-henkilöihin (LGBTIQ) kohdistuva väkivalta) sekä rikollisryhmät.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

Pakolaisasema: erityisprofiileja koskevat ohjeet

Alustavat huomautukset

Uusin päivitys: Kesäkuu 2022

Kaikkien aseman määrittelyä koskevan direktiivin mukaisten pakolaismääritelmän elementtien pitää täyttyä, jotta hakija katsotaan pakolaiseksi:

Aseman määrittelyä koskevan direktiivin 2 artiklan d alakohta Määritelmät

”pakolaisella” [tarkoitetaan] kolmannen maan kansalaista, jolla on perusteltua aiheutta pelätä joutuvansa vainotuksi rodun, uskonnon, kansallisuuden, poliittisten mielipiteiden tai tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen vuoksi ja joka oleskelee kansalaisuusmaansa ulkopuolella ja on kykenemätön tai sellaisen pelon johdosta haluton turvautumaan sanotun maan suojaan, ja kansalaisuudetonta henkilöä, joka oleskelee entisen pysyvän asuinmaansa ulkopuolella edellä mainittujen seikkojen tähden ja on kykenemätön tai sanotun pelon vuoksi haluton palaamaan sinne ja jota 12 artikla [poissulkeminen] ei koske;

[Aseman määrittelyä koskevan direktiivin 9 artiklassa](#) esitetään, kuinka ”vaino” pitää arvioida.

[Aseman määrittelyä koskevan direktiivin 10 artiklassa](#) selvitetään tarkemmin vainon eri syyt (rotu, uskonto, kansallisuus, poliittinen mielipide tai tiettyyn yhteiskuntaryhmään kuuluminen). Kyseisten syiden ja vainon tai suojelun puutteen välinen yhteys pitää todeta, jotta hakija saa pakolaisaseman.

Ohjeet hakijoiden profiileista heidän henkilökohtaisten piirteidensä tai tiettyihin (esim. poliittisiin, etnisiin, uskonnollisiin) ryhmiin kuulumisensa vuoksi ovat jäljempänä.

Jokainen hakemus edellyttää yksilöllistä arviointia. Siinä tulee ottaa huomioon hakijan yksilölliset olosuhteet ja merkitykselliset alkuperämaatiedot. Arvioinnissa huomioon otettaviin tekijöihin voi kuulua esimerkiksi:

- hakijan kotiseutu, potentiaalisen vainoajan läsnäolo tai mahdollisuus ottaa kyseinen henkilö kohteekseen;
- hakijan toiminnan luonne (koetaanko se kielteisenä tai katsotaanko sellaiseen toimintaan osallistuvat yksilöt vainoajan ensisijaisiksi kohteiksi);

- hakijan näkyvyys (eli miten todennäköisesti hakija on mahdollisen vainoajan tiedossa tai tunnistettavissa), kuitenkin niin, että hakijan ei tarvitse olla yksilöllisesti mahdollisen vainoajan tunnistettavissa, kunhan hänen vainon pelkonsa on perusteltua;
- hakijan käytettävissä olevat resurssit vainon välttämiseksi (esim. suhde vaikutusvaltaisiin henkilöihin);
- jne.

Se seikka, että hakija on jo joutunut vainotuksi tai että häntä on uhattu suoraan vainolla, on vakava osoitus hakijan perustellusta pelosta, jollei ole perusteltua syytä olettaa, ettei tämä vaino tai vakava haitta toistu ([aseman määrittelyä koskevan direktiivin 4 artiklan 4 kohta](#)).

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

Profiilit

Tämä osa viittaa eräisiin somalialaishakijoiden profiileihin, joita esiintyy EU:n jäsenvaltioiden tapauksissa. Siinä esitetään yleispäätelmiä profiileista ja yksilöllisissä arvioinneissa lisäksi huomioon otettavia olosuhteita koskevia ohjeita. Eräät profiilit jaetaan edelleen alaprofiileihin, joiden riskianalyysi tai vainon syy-yhteys johtavat eri päätelmiin. Profiilia vastaava numero ja linkki yhteisen analyysin vastaavaan numeroon annetaan aina tarkistuksen helpottamiseksi.

Kutakin profiilia koskevia päätelmiä pitää tarkastella rajoittamatta hakijan väitteiden uskottavuuden arviointia.

Jäljempänä olevaa taulukkoa luettaessa tulee pitää mielessä seuraavat seikat:

Yksittäinen hakija voidaan luokitella **useampaan profiiliin**, joita tähän ohjeasiakirjaan sisältyy. Sellaisiin olosuhteisiin liittyvät suojelutarpeet pitää tutkia perusteellisesti.

Riskianalyysi-kappaleissa keskitytään riskin tasoon ja joihinkin merkityksellisiin riskiin vaikuttaviin olosuhteisiin. Jatko-ohjeita toiminnan vainoksi määrittelemisestä saa yhteisen analyysin vastaavista osista.

Jäljempänä olevassa taulukossa esitetään yhteenveto eri profiileja ja alaprofiileja koskevista päätelmistä, ja sen tarkoituksena on tarjota käytännön työkalu tapausten käsittelijöille. Vaikka on annettu alaprofiileja koskevia esimerkkejä, joissa riskit ovat erilaisia ja olosuhteet voivat lisätä tai vähentää riskiä, tällaiset **esimerkit eivät ole tyhjentäviä**. Ne on otettava huomioon yksilöllisessä tapauksessa kaikkien asiaan liittyvien olosuhteiden valossa.

Aiemmin tiettyyn taustaan kuuluneilla henkilöillä tai tiettyyn taustaan kuuluvan henkilön **perheenjäsenillä** voi olla suojelutarpeita, jotka ovat samankaltaisia

kuin vastaavan profiilin tarpeet. Tätä ei ole nimenomaan mainittu jäljempänä olevassa taulukossa, mutta se tulee ottaa huomioon yksilöllisessä arvioinnissa.

Mahdollinen yhteys -kappaleissa osoitetaan vainon mahdollinen syy-yhteys [aseman määrittelyä koskevan direktiivin 10 artiklan](#) mukaan. Yhteisen analyysin osissa on lisää neuvoja siitä, onko yhteys vainoon hyvin todennäköinen tai voidaanko se osoittaa todeksi tapauksen yksilöllisistä olosuhteista riippuen.

Eräissä profiileissa yhteys voi olla myös vainolta **suojelun puuttuminen** sekä yksi tai useampi syy, joka on esitetty [aseman määrittelyä koskevan direktiivin 10 artiklassa](#) ([aseman määrittelyä koskevan direktiivin 9 artiklan 3 kohta](#)).

2.1.1 Liittovaltion ja osavaltioiden virkamiehet

Uusin päivitys: Kesäkuu 2022

Riskianalyysi

Liittovaltion ja osavaltioiden ylemmät virkamiehet eteläisessä Keski-Somaliassa ja Puntlandissa: perusteltu pelko joutua vainotuksi osoitetaan yleensä todeksi.

Alemman tason virkamiehet eteläisessä Keski-Somaliassa ja Puntlandissa: riskitaso ei ole kaikilla henkilöillä niin korkea, että se muodostaisi perustellun vainon pelon. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- tehtävien luonne
- profiilin näkyvyys
- alkuperäalue ja Al-Shabaabin toimintakyky
- jne.

Liittovaltion ja osavaltioiden virkamiehet Somalimaassa: perusteltu pelko joutua vainotuksi voidaan osoittaa todeksi yksittäistapauksissa. Riskeihin vaikuttavat olosuhteet (esim. profiilin näkyvyys, tehtävien luonne, alkuperäalue ja Al-Shabaabin toimintakyky) olisi otettava asianmukaisesti huomioon.

Mahdollinen yhteys: uskonto ja/tai (mielletty) poliittiset mielipiteet.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.1.2 Liittovaltion ja osavaltioiden asevoimien jäsenet

Uusin päivitys: Kesäkuu 2022

Riskianalyysi

Eteläisessä Keski-Somaliassa perusteltu vainon pelko osoitetaan yleensä todeksi.

Tämän profiilin joutumisesta vainon kohteeksi erityisesti **Puntlandissa** on niukasti tietoa. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- tehtävien luonne
- profiilin näkyvyys ja läheiset suhteet liittovaltion tai osavaltioiden korkean tason virkamiesten tai asevoimien jäsenten kanssa
- palvelun ajankohta
- jne.

Al-Shabaabin toimintakyvyn kasvu Puntlandissa suhteessa hakijan alkuperäalueeseen on otettava asianmukaisesti huomioon.

Somalimaassa perusteltu pelko joutua vainotuksi voidaan osoittaa todeksi yksittäistapauksissa. Riskeihin vaikuttavat olosuhteet (esim. profiilin näkyvyys, sotilasarvo, palvelun ajankohta, tehtävien luonne, alkuperäalue ja Al-Shabaabin toimintakyky) olisi otettava asianmukaisesti huomioon.

Mahdollinen yhteys: uskonto ja/tai (mielletyt) poliittiset mielipiteet.

* [Poissulkevat](#) seikat voivat olla tälle profiilille merkityksellisiä.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.1.3 Vaalivaltuutetut

Uusin päivitys: Kesäkuu 2022

Riskianalyysi: perusteltu pelko joutua vainotuksi osoitetaan yleensä todeksi eteläisessä **Keski-Somaliassa ja Puntlandissa**.

Mahdollinen yhteys: uskonto ja/tai (mielletyt) poliittiset mielipiteet.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.1.4 Al-Shabaabin "vakoojina" pitämät siviilit

Uusin päivitys: Kesäkuu 2022

Riskianalyysi

Eteläisessä Keski-Somaliassa ja Puntlandissa perusteltu pelko joutua vainotuksi osoitetaan yleensä todeksi.

Somalimaassa perusteltu pelko joutua vainotuksi voidaan osoittaa todeksi yksittäistapauksissa. Riskeihin vaikuttavat olosuhteet (esim. profiilin näkyvyys, alkuperäalue ja Al-Shabaabin läsnäolo) olisi otettava asianmukaisesti huomioon.

Mahdollinen yhteys: (mielletty) poliittinen mielipide ja/tai uskonto.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.2.1 Al-Shabaabin pakkovärväystä pelkäävät henkilöt

Uusin päivitys: Kesäkuu 2022

Riskianalyysi: riskitaso ei ole kaikilla tähän profiiliin kuuluvilla henkilöillä niin korkea, että se muodostaisi perustellun syyn vainon pelolle. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- ikä (nuorilla miehillä on suurempi riski)
- profiilin näkyvyys
- alkuperäalue ja Al-Shabaabin hallinta tai vaikutusvalta
- klaaniin kuuluminen
- perheen sosioekonominen tilanne
- jne.

Mahdollinen yhteys: vaikka pakkovärväyksen riski ei sellaisenaan yleensä muodosta vainon syy-yhteyttä, kieltäytymisen seuraukset voivat, yksilön olosuhteista riippuen, osoittaa sellaisen yhteyden muun muassa (miellettyyn) poliittiseen / uskonnolliseen mielipiteeseen todeksi.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.2.2 Al-Shabaabin suorittama lasten värväys

Uusin päivitys: Kesäkuu 2022

Riskianalyysi: kaikilla lapsilla riskitaso ei ole niin korkea, että se muodostaisi lasten värväyksestä johtuvan perustellun vainon pelon. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- sukupuoli
- ikä
- alkuperäalue ja Al-Shabaabin hallinta tai vaikutusvalta
- klaaniin kuuluminen ja klaanin asema Al-Shabaabin suhteen
- perheen sosioekonominen tilanne
- perhetilanne (esim. orvot)
- jne.

Mahdollinen yhteys: Lapsen yksilölliset olosuhteet on otettava huomioon sen toteamisessa, voidaanko vainon syy-yhteys osoittaa todeksi. Jos esimerkiksi lapset kieltäytyvät liittymästä Al-Shabaabiin, vaino voi johtua (mielletystä) poliittisesta mielipiteestä ja/tai uskonnosta.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.2.3 Al-Shabaabista loikanneet

Uusin päivitys: Kesäkuu 2022

Riskianalyysi: perusteltu vainon pelko osoitetaan yleensä todeksi. Lisäksi valtion harjoittaman vainon riskiä olisi arvioitava riskiin vaikuttavien olosuhteiden perusteella; näihin kuuluvat asema/rooli Al-Shabaabissa (esim. valtion viranomaiset pitävät henkilöä suurena riskinä) jne.

Mahdollinen yhteys: uskonto ja/tai (mielletyt) poliittiset mielipiteet.

* [Poissulkevat](#) seikat voivat olla tälle profiilille merkityksellisiä.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.3 Henkilöt, jotka kieltäytyvät maksamasta ”veroja” Al-Shabaabille

Uusin päivitys: Kesäkuu 2022

Riskianalyysi: perusteltu pelko joutua vainotuksi osoitetaan yleensä todeksi silloin, kun henkilöt kieltäytyvät maksamasta Al-Shabaabin perimiä veroja.

Mahdollinen yhteys: (mielletty) poliittinen mielipide ja/tai uskonto.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.4 Humanitaariset työntekijät ja ihmisoikeuksien puolustajat

Uusin päivitys: Kesäkuu 2022

Riskianalyysi

Eteläisessä Keski-Somaliassa ja Puntlandissa perusteltu pelko joutua vainotuksi osoitetaan yleensä todeksi.

Somalimaassa riskitaso ei ole kaikilla tähän profiiliin kuuluvilla henkilöillä niin korkea, että se muodostaisi perustellun syyn vainon pelolle. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- profiilin näkyvyys
- toiminnan luonne
- alkuperäalue ja Al-Shabaabin toimintakyky
- jne.

Mahdollinen yhteys: uskonto ja/tai (mielletty) poliittiset mielipiteet.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.5 Toimittajat

Uusin päivitys: Kesäkuu 2022

Riskianalyysi

Toimittajat, joiden katsotaan kritisoivan toimijaa, joka on erityisen aktiivinen tietyllä alueella tai hallitsee tiettyä aluetta: perusteltu pelko joutua vainotuksi osoitetaan yleensä todeksi kyseisellä alueella.

Muut toimittajat: riskitaso ei ole kaikilla henkilöillä niin korkea, että se muodostaisi perustellun vainon pelon. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- sukupuoli (naisilla korkeampi riski)
- aihe, josta he raportoivat
- toiminnan näkyvyys ja julkinen profiili
- niiden toimijoiden vaikutuspiiri, joista ne raportoivat
- jne.

Mahdollinen yhteys: (mielletty) poliittinen mielipide. Al-Shabaabin ollessa kohteens tämän profiilin vaino voi johtua myös uskontoon liittyvistä syistä.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.6.1 Islamilaisia lakeja (mielletysti) rikkovat henkilöt Al-Shabaabin hallinnassa olevilla alueilla

Uusin päivitys: Kesäkuu 2022

Riskianalyysi: perusteltu vainon pelko osoitetaan yleensä todeksi.

Mahdollinen yhteys: uskonto.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.6.2 Islamilaisia lakeja ja perinnäissääntöjä (mielletysti) rikkovat henkilöt Al-Shabaabin hallinnassa olevien alueiden ulkopuolella

Uusin päivitys: Kesäkuu 2022

Riskianalyysi

Henkilöt, joita pidetään luopioina, käännättäjinä tai jumalanpilkkajina: perusteltu vainon pelko osoitetaan yleensä todeksi.

Muut islamilaisia lakeja ja perinnäissääntöjä (mielletysti) rikkovat henkilöt Al-Shabaabin hallinnassa olevien alueiden ulkopuolella: riskitaso ei ole kaikilla henkilöillä niin korkea, että se muodostaisi perustellun vainon pelon. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- hakijan toiminnan luonne ja näkyvyys

- kuuluminen uskonnolliseen vähemmistöön (esim. kristittyihin kohdistuu suurempi riski)
- alkuperäalue suhteessa Al-Shabaabin läsnäoloon tai toimintakykyyn
- jne.

Mahdollinen yhteys: uskonto ja/tai joissakin tapauksissa kuuluminen tiettyyn yhteiskuntaryhmään (esim. henkilöt, joiden katsotaan rikkovan moraalinormeja).

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.7 Henkilöt, jotka ovat osallisina verikostoissa / klaanien välisissä riidoissa

Uusin päivitys: Kesäkuu 2022

Riskianalyysi: riskitaso ei ole kaikilla tähän profiiliin kuuluvilla henkilöillä niin korkea, että se muodostaisi perustellun syyn vainon pelolle. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- sukupuoli (miehillä on huomattavasti suurempi riski)
- henkilöt, joita pidetään ensisijaisena kohteena
- klaaniin kuuluminen
- jne.

Mahdollinen yhteys: hakijan yksilölliset olosuhteet on otettava huomioon sen toteamisessa, voidaanko vainon syy-yhteys osoittaa todeksi. Esimerkiksi verikostoon osallisten suvun/klaanin jäsenten osalta vaino voi johtua tiettyyn yhteiskuntaryhmään kuulumisesta. Lisäksi klaanien välisissä riidoissa vaino voi johtua rodusta.

* [Poissulkevat](#) seikat voivat olla tälle profiilille merkityksellisiä.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.8 Henkilöt, joita syytetään rikoksista Somaliassa

Uusin päivitys: Kesäkuu 2022

Riskianalyysi: yksilöllisessä arvioissa siitä, kohdistuuko hakijaan kohtuullinen vainon todennäköisyys, pitää ottaa huomioon henkilökohtaiset olosuhteet, mm:

- sovellettava oikeudellinen kehys ja oikeusjärjestelmä
- sen rikoksen luonne, josta häntä saatetaan syyttää, ja odotettavissa oleva rangaistus
- jne.

Mahdollinen yhteys: Tavallisista rikoksista syytetyillä henkilöillä ei yleensä ole asianmukaista yhteyttä. Kun todetaan kuitenkin šaria-lain perusteella tuomittavasta rangaistuksesta johtuva perusteltu vainon pelko, vainon syynä voi olla uskonto. Kun on kyse maanpetoksesta, vakoilusta tai yleistä turvallisuutta vaarantavista rikoksista, vaino voi perustua (miellettyihin) poliittisiin mielipiteisiin.

* [Poissulkevat](#) seikat voivat olla tälle profiilille merkityksellisiä.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.9.1 Heikossa asemassa olevat vähemmistöihin kuuluvat työntekijät

Uusin päivitys: Kesäkuu 2022

Riskianalyysi: riskitaso ei ole kaikilla tähän profiiliin kuuluvilla henkilöillä niin korkea, että se muodostaisi perustellun syyn vainon pelolle. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- sukupuoli
- alkuperäalue ja paikallisten klaanien dynamiikka
- taloudellinen tilanne
- jne.

Mahdollinen yhteys: rotu ja/tai kuuluminen tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.9.2 Etniset vähemmistöt

Uusin päivitys: Kesäkuu 2022

Riskianalyysi: riskitaso ei ole kaikilla tähän profiiliin kuuluvilla henkilöillä niin korkea, että se muodostaisi perustellun syyn vainon pelolle. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- tietty vähemmistöryhmä, johon hakija kuuluu
- sukupuoli
- alkuperäalue ja paikallisten klaanien dynamiikka
- jne.

Mahdollinen yhteys: rotu.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.9.3 Uskonnollisiin palveluihin erikoistuneet ryhmät

Uusin päivitys: Kesäkuu 2022

Riskianalyysi: riskitaso ei ole kaikilla tähän profiiliin kuuluvilla henkilöillä niin korkea, että se muodostaisi perustellun syyn vainon pelolle. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- henkilön alkuperäalue suhteessa tiettyyn vähemmistöryhmään, johon hän kuuluu, ja paikallisten klaanien dynamiikka
- sukupuoli
- jne.

Mahdollinen yhteys: rotu ja/tai kuuluminen tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.9.4 Klaanit, joita voidaan pitää paikallisesti vähemmistöryhminä

Uusin päivitys: Kesäkuu 2022

Riskianalyysi: riskitaso ei ole kaikilla tähän profiiliin kuuluvilla henkilöillä niin korkea, että se muodostaisi perustellun syyn vainon pelolle. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- henkilön alkuperäalue suhteessa tiettyyn vähemmistöryhmään, johon hän kuuluu, ja paikallisten klaanien dynamiikka
- hänen asemansa, korkeammassa asemassa vai rivijäsen
- sukupuoli
- jne.

Mahdollinen yhteys: rotu ja/tai kuuluminen tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.9.5 Seka-avioliitoissa olevat

Uusin päivitys: Kesäkuu 2022

Riskianalyysi: riskitaso ei ole kaikilla tähän profiiliin kuuluvilla henkilöillä niin korkea, että se muodostaisi perustellun syyn vainon pelolle. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- sukupuoli
- puolisoitten klaanit (erityisesti se, kuuluuko toinen heistä vähemmistöklaaniin)
- tietty vähemmistöryhmä, johon hakija kuuluu
- alkuperäalue
- jne.

Mahdollinen yhteys: rotu ja/tai kuuluminen tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.10 LGBTIQ-henkilöt

Uusin päivitys: Kesäkuu 2022

Riskianalyysi: perusteltu vainon pelko osoitetaan yleensä todeksi.

Mahdollinen yhteys: kuuluminen tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.11 Naiset ja tytöt

2.11.1 Naisiin ja tyttöihin kohdistuva väkivalta: yleiskatsaus

Uusin päivitys: Kesäkuu 2022

Riskianalyysi: riskitaso ei ole kaikilla naisilla ja tytöillä niin korkea, että se muodostaisi perustellun vainon pelon. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- ikä
- alkuperäalue ja aluetta hallitseva toimija
- klaaniin kuuluminen
- kuuluminen kotiseudultaan siirtymään joutuneeseen yhteisöön tai nomadiyhteisöön
- vammaisuus
- tuki-/klaaniverkoston antaman tuen taso
- jne.

Mahdollinen yhteys: aseman määrittelyä koskevan direktiivin 10 artiklan mukaiset erilaiset syyt tapauksen erityispiirteiden mukaan, esimerkiksi kuuluminen tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.11.2 Al-Shabaabin väkivalta

Uusin päivitys: Kesäkuu 2022

Riskianalyysi: riskitaso ei ole kaikilla naisilla ja tytöillä niin korkea, että se muodostaisi perustellun vainon pelon Al-Shabaabin väkivallan vuoksi. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- ikä
- alkuperäalue ja Al-Shabaabin läsnäolo ja hallinta
- klaaniin kuuluminen
- perheen/yhteisön suhtautuminen
- jne.

Mahdollinen yhteys: rotu (esim. bantunaisten tapauksessa), uskonto ja/tai kuuluminen tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään (esim. naiset, jotka ovat eronneet Al-Shabaab-avioliitosta).

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.11.3 Lapsiavioliitot ja pakkoavioliitot

Uusin päivitys: Kesäkuu 2022

Riskianalyysi: riskitaso ei ole kaikilla naisilla ja tytöillä niin korkea, että se muodostaisi perustellun vainon pelon pakkoavioliiton tai lapsiavioliiton muodossa. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- käytännön yleisyys alkuperäalueella
- ikä
- perheen sosioekonominen asema
- klaanin ja suvun perinteet
- jne.

Mahdollinen yhteys: uskonto ja/tai kuuluminen tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään (esim. avioliiton solmimisesta kieltäytymisen yhteydessä).

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.11.4 Naisten sukuelinten silpominen tai leikkaaminen (FGM/C)

Uusin päivitys: Kesäkuu 2022

Riskianalyysi: tytöt, joille ei ole tehty sukuelinten silpomista: perusteltu vainon pelko osoitetaan yleensä todeksi.

Naiset, joiden sukuelimiä ei ole silvottu: riskitaso ei ole kaikilla henkilöillä niin korkea, että se muodostaisi perustellun vainon pelon. Riskiin vaikuttavia olosuhteita ovat erityisesti mm:

- ikä
- siviilisääty
- suvun näkemykset käytännöstä
- jne.

Myös olosuhteet, joissa hakija on onnistunut välttämään naisten sukuelinten silpomisen, on otettava asianmukaisesti huomioon.

Naiset ja tytöt, jotka ovat joutuneet sukuelinten silpomisen

kohteeksi: riskitaso ei ole kaikilla henkilöillä niin korkea, että se muodostaisi perustellun vainon pelon. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- ikä
- perheasema
- koetun sukuelinten silpomisen tai leikkauksen tyyppi
- suvun suhtautuminen käytäntöön ja sitä koskevat perinteet
- jne.

Mahdollinen yhteys: kuuluminen tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään (esim. naiset ja tytöt, jotka eivät ole joutuneet naisten sukuelinten silpomisen kohteeksi) ja/tai uskonto.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.11.5 Naiset ja tytöt klaanikonflikteissa

Uusin päivitys: Kesäkuu 2022

Riskianalyysi: riskitaso ei ole kaikilla naisilla ja tytöillä niin korkea, että se muodostaisi perustellun vainon pelon klaanikonfliktien vuoksi. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- vähemmistöklaaniin kuuluminen
- suvun/klaanin perinteet
- jne.

Mahdollinen yhteys: rotu ja/tai kuuluminen tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään (erityisesti joidenkin vähemmistöryhmien osalta).

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.11.6 Naimattomat ja kotitaloutta johtavat naiset

Uusin päivitys: Kesäkuu 2022

Riskianalyysi: riskitaso ei ole kaikilla tämän profiilin naisilla ja tytöillä niin korkea, että se muodostaisi perustellun vainon pelon. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- maansisäinen pakolaisuus
- perheasema (esim. yksinhuoltajaäiti)
- suvun/yhteisön käsitykset
- tuki-/klaaniverkoston antaman tuen taso
- jne.

Naiset, joilla ei ole tuki-/klaaniverkostoa: perusteltu vainon pelko osoitetaan yleensä todeksi.

Mahdollinen yhteys: kuuluminen tiettyyn yhteiskuntaryhmään (esim. naiset, joilla on avioliiton ulkopuolella syntyneitä lapsia).

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.12 Lapset

Uusin päivitys: Kesäkuu 2022

Riskianalyysi: riskitaso ei ole kaikilla lapsilla niin korkea, että se muodostaisi perustellun vainon pelon. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- alkuperäalue
- perheasema
- tuki-/klaaniverkoston antaman tuen taso
- jne.

Lapset, joilla ei ole tuki-/klaaniverkostoa: perusteltu vainon pelko osoitetaan yleensä todeksi.

Mahdollinen yhteys: arvioinnissa olisi otettava huomioon lapsen yksilölliset olosuhteet. Esimerkiksi avioliiton ulkopuolella syntyneitä lapsia voidaan vainota tiettyyn yhteiskuntaryhmään kuulumisen vuoksi.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

2.13 Vammaiset ja henkilöt, joilla on vakavia lääketieteellisiä ongelmia

Uusin päivitys: Kesäkuu 2022

Riskianalyysi: jos henkilöstön ja riittävän infrastruktuurin puuteen vuoksi ei voida vastata asianmukaisesti sellaisten henkilöiden tarpeisiin, joilla on (vakavia) lääketieteellisiä ongelmia, [aseman määrittelyä koskevan direktiivin 6 artiklan](#) vaatimus vainosta tai vakavaa haittaa aiheuttavasta toimijasta ei täyty, paitsi jos henkilöltä evätään tahallisesti terveydenhuolto.

Vammaisten henkilöiden tapauksessa riskitaso ei ole kaikilla tämän profiilin piiriin kuuluvilla henkilöillä niin korkea, että se muodostaisi perustellun syyn vainon pelolle. Riskiin vaikuttavia olosuhteita voivat olla mm:

- henkisen tai ruumiillisen vamman luonne ja näkyvyys
- perheen kielteinen asenne
- tukiverkosto
- jne.

Mahdollinen yhteys: kuuluminen tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään (esim. henkilöt, joilla on havaittava fyysinen vamma).

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

Toissijainen suojelu

Aseman määrittelyä koskevan direktiivin 15 artiklan a alakohda

Kuolemanrangaistus tai teloitus

Uusin päivitys: Kesäkuu 2022

FGS ei ole poistanut kuolemanrangaistusta eikä määrännyt teloitusten toimenpanoa keskeytettäväksi. FGS ja muut Somalian lainkäyttövaltaan kuuluvat toimijat määräävät ja panevat täytäntöön kuolemantuomioita muista rikoksista kuin ihmisen tahallista surmaamisesta, mukaan lukien alle 18-vuotiaana tehdyt rikokset. Kuolemanrangaistus voidaan määrätä esimerkiksi maanpetoksesta ja vakoilusta sekä yleistä turvallisuutta vaarantavista rikoksista.

Islamilaiset tuomioistuimet voivat määrätä kuolemanrangaistuksen myös ns. *hadd*-rikoksista, kuten laittomista seksuaalisuhteista (*zina*); näihin kuuluvat myös homoseksuaaliset suhteet.

Al-Shabaabin tuomioistuimet toteuttavat myös *šaria*-lakia tiukalla ja väkivaltaisella tavalla ja voivat määrätä ankaria rangaistuksia, kuten teloituksia, edellä mainituista *hadd*-rikoksista, kuten ei-islamista käyttäytymisestä ja vakoilusta hallituksen tai muiden ulkovaltojen lukuun.

Joihinkin Somaliasta tulevien hakijoiden profiileihin kohdistuu riski joutua kuolemanrangaistuksen tai teloituksen kohteeksi (**esim. 2.6 henkilöt, joiden katsotaan rikkovan uskonnollisia, sosiaalisia tai uskonnollisia lakeja/periaatteita, 2.10 LGBTIQ-henkilöt, 2.2.3 Al-Shabaabista loikanneet**), ja nämä henkilöt voivat saada pakolaisaseman. Tapauksissa, joissa ei ole yhteyttä mihinkään yleissopimuksen perusteeseen, olisi tutkittava [aseman määrittelyä koskevan direktiivin 15 artiklan a alakohdan](#) mukaisen toissijaisen suojelun tarve.

On tärkeää huomata, että [poissulkevat](#) seikat voivat olla merkityksellisiä.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

Aseman määrittelyä koskevan direktiivin 15 artiklan b alakohda

Kidutus tai epäinhimillinen tai halventava kohtelu tai rangaistus

Uusin päivitys: Kesäkuu 2022

Tapauksissa, joissa hakijoihin saattaa kohdistua todellinen kidutuksen tai epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen riski, on usein yhteys pakolaismääritelmän mukaiseen vainon syyhyn, jolloin sellaisille yksilöille voitaisiin myöntää pakolaisasema. Toisaalta tapauksissa, joissa yhteyttä yleissopimuksen sisältämään perusteeseen ei ole eikä hakijalle voida myöntää pakolaisasemaa, tulee harkita [aseman määrittelyä koskevan direktiivin 15 artiklan b alakohdan](#) mukaisen toissijaisen suojelun tarvetta.

Kun harkitaan [aseman määrittelyä koskevan direktiivin 15 artiklan b alakohdan](#) mukaisen toissijaisen suojelun tarvetta, tulee ottaa huomioon seuraavat seikat:

- **Mielivaltaiset pidätykset, laittomat pidätykset ja vankilaolot:** erityistä huomiota tulee kiinnittää mielivaltaisiin pidätyksiin, laittomaan talteenottoon ja vankilaoloihin.

Somalian kaupunkivankilat ovat ajoittain ylikansoitettuja erityisesti suurten turvallisuushäiriöiden jälkeen, eivätkä viranomaiset useinkaan erota tutkintavankeja tuomituista vangeista etenkin eteläisillä ja keskisillä alueilla. Näillä alueilla, myös Al-Shabaabin hallinnassa olevilla alueilla, vankilaolosten uskotaan olevan ankaria ja toisinaan hengenvaarallisia huonojen saniteetti- ja hygienioiden, riittämättömän ruoan ja veden laadun sekä sairaanhoidon puutteen vuoksi. On raportoitu tautiepidemioista ja pitkistä tutkintavankeusajoista. Tietojen mukaan Garowen vankila Puntlandissa ja Hargeisan vankila Somalimaassa täyttivät kansainväliset normit ja olivat hyvin hoidettuja. Edellä esitetyn perusteella jotkin tapaukset voivat kuulua [aseman määrittelyä koskevan direktiivin 15 artiklan b alakohdan](#) soveltamisalaan.

- **Ruumiillinen rangaistus:** ruumiillisia rangaistuksia niin sanotuista *hadd*-rikoksista voivat määrätä *šaria*-tuomioistuimet ja al-Shabaabin tuomioistuimet. Jos ei ole yhteyttä vainon syyhyn, tällaisten rangaistusten kohteeksi joutumiseen voidaan mahdollisesti soveltaa [aseman määrittelyä koskevan direktiivin 15 artiklan b alakohdtaa](#).
- **Rikollinen väkivalta:** rikollisuus on laajalle levinnyttä Somaliassa. Ilmoitettuihin rikoksiin kuuluvat surmat, seksuaalinen väkivalta, sieppaukset, ryöstöt, varkaudet, rahan kiristys, merirosvous, (lapsiin kohdistuva) ihmiskauppa sekä ihmisten ja/tai aseiden salakuljetus. Jos ei ole yhteyttä vainon syyhyn, tällaisten rikosten kohteeksi joutumiseen voidaan mahdollisesti soveltaa [aseman määrittelyä koskevan direktiivin 15 artiklan b alakohdtaa](#).

- **Terveydenhuollon puute:** on tärkeää huomata, että vakavan haitan on seurattava jonkin toimijan käyttäytymisestä ([Article 6 QD](#)). Terveydenhoidon, koulutuksen tai muiden yhteiskuntataloudellisten elementtien yleistä puutetta (esim. maansisäinen pakolaistilanne, elinkeinomahdollisuuksien tai asuntojen löytämisvaikeudet) ei itsessään katsota [aseman määrittelyä koskevan direktiivin 15 artiklan b alakohdan](#) mukaiseksi epäinhimilliseksi tai halventavaksi kohteluksi, ellei se johdu jonkin toimijan tahallista toimista, kuten asianmukaisen terveydenhuollon tahallisesta epäämisestä hakijalta.
- **Sosioekonomiset olosuhteet:** Somalian asukkailla on jatkuvia sosioekonomisia haasteita, jotka johtuvat suuresta köyhyydestä sekä työ- ja asumisolojen ja elintarvike- ja vesihuollon suuresta epävarmuudesta. Väkivaltaisten konfliktien lisäksi säähäiriöt, kuten kuivuus ja tulvat, johtavat pakkomuuttoon ja lisäävät haavoittuvuutta. Lisäksi Somalian valtion ja yksityisten vuokranantajien omistamista asunnoista tehdyt (toistuvat) hädät muodostavat jatkuvan riskin haavoittuvassa asemassa oleville yhteisöille, kuten kollektiivisissa asutuskeskuksissa asuville maansisäisille pakolaisille ja muille tiheästi asutuilla alueilla asuville köyhille.

Lisäksi on raportoitu, että Al-Shabaab haittasi edelleen kaupallista toimintaa valvomillaan alueilla ja häiritsi humanitaarisen avun toimittamista.

Kuten edellä todettiin, vakavan haitan on seurattava jonkin toimijan käyttäytymisestä ([aseman määrittelyä koskevan direktiivin 6 artikla](#)). Yleisesti heikkojen sosioekonomisten olosuhteiden ei sinänsä katsota kuuluvan [aseman määrittelyä koskevan direktiivin 15 artiklan b alakohdassa](#) tarkoitetun epäinhimillisen tai halventavan kohtelun soveltamisalaan, ellei kyseessä ole jonkin toimijan tahallinen toiminta. Jos kyseiset sosioekonomiset olosuhteet kuitenkin johtuvat jonkin toimijan tahallisesta toiminnasta (esimerkiksi Al-Shabaabin estäessä humanitaarisen avun tai häättöjen tapauksessa), nämä olosuhteet voivat yksilöllisen arvioinnin perusteella kuulua [aseman määrittelyä koskevan direktiivin 15 artiklan b alakohdan](#) soveltamisalaan.

Muita tapauksia, joissa voi olla aseman määrittelyä koskevan direktiivin 15 artiklan b alakohdassa tarkoitettu vakavan haitan todellinen vaara, ovat muun muassa jotkin profiiliin **2.7 kuuluvat tilanteet – henkilöt, jotka ovat osallisina verikostoissa / klaanien välisissä riidoissa** –, kun ei ole osoitettu yhteyttä vainon syyhyn.

On tärkeää huomata, että [poissulkevat](#) seikat voivat olla merkityksellisiä.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

Aseman määrittelyä koskevan direktiivin 15 artiklan c alakohta

Siviilihenkilön henkeä tai ruumiillista koskemattomuutta uhkaava vakava ja henkilökohtainen uhka, joka johtuu mielivaltaisesta väkivallasta kansainvälisen tai maan sisäisen aseellisen selkkauksen yhteydessä

Uusin päivitys: Kesäkuu 2022

Välttämättömät elementit, joita tarvitaan [aseman määrittelyä koskevan direktiivin 15 artiklan c alakohdan](#) soveltamiseen, ovat:

Kuva 3. Aseman määrittelyä koskevan direktiivin 15 artiklan c alakohta: arvioinnin elementit.

Jotta [aseman määrittelyä koskevan direktiivin 15 artiklan c alakohtaa](#) voidaan soveltaa, pitää osoittaa edellä mainittujen osatekijöiden kumulatiivinen kertyminen.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

Seuraavassa on Somalian tilannetta koskevien olennaisten päätelmien tiivistelmä:

a. Aseellinen selkkauk:

Somalian alueella on käynnissä useita konflikteja/valtataisteluja:

- **Al-Shabaabin ja sen vastaisten joukkojen aseellinen konflikti:** Somaliassa on käynnissä muu kuin kansainvälinen aseellinen konflikti Al-Shabaabin kanssa ryhmän hallitessa osia maasta. Liittovaltio, osavaltiot, eräät klaanit ja muut kansainväliset toimijat, kuten Etiopia, Kenia, Yhdysvallat ja AMISOM, ovat kaikki eriasteisesti ja eri muodoissa mukana Al-Shabaabin vastaisessa pitkäaikaisessa konfliktissa.
- **Klaanien väliset ja sisäiset valtataistelut:** klaanit kilpailevat usein keskenään sekä muiden toimijoiden, kuten liittovaltion tai osavaltioiden, kanssa. Klaanien puolisoitilaallisista joukoista on raportoitu kaikkialla Somaliassa, mukaan luettuna Puntland ja Somalimaa. Joissakin tapauksissa klaanin kilpailijat ovat kärjistyneet aseelliseksi yhteenotoiksi, joten niistä on muodostumassa [aseman määrittelyä koskevan direktiivin 15 artiklan c alakohdassa](#) tarkoitettuja aseellisia selkkauksia.
- **ISS:n vastainen aseellinen konflikti:** useat asevoimat, kuten AFRICOM, liittovaltion turvallisuusjoukot ja Puntlandin asevoimat, osallistuvat eriasteisesti ISS:n vastaiseen aseelliseen konfliktiin. ISS toimii pääasiassa Puntlandissa mutta tekee iskuja myös Mogadishussa ja muualla. Lisäksi Al-Shabaab ja ISS taistelevat toisiaan vastaan.
- **Puntland vastaan Somalimaa:** Puntland ja Somalimaa ovat kiistelevät Soolin ja Sanaagin alueiden sekä Togdheerin alueeseen kuuluvan Aynin alueen hallinnasta. Tähän liittyvistä yhteenotoista on raportoitu vuoden 2020 alussa.
- **Muut valtataistelut:** Somaliassa on käynnissä muuntyyppisiä yhteenottoja, jotka eivät välttämättä kehity aseelliseksi selkkauksiksi. Näihin kuuluvat FGS vastaan FMS, FMS:n sisäinen valvonta- ja hallintodynamiikka, FGS vastaan Somalimaa. Joistakin aseellisista yhteenotoista on raportoitu.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

b. Siviilihenkilö: [Aseman määrittelyä koskevan direktiivin 15 artiklan c alakohta](#) koskee henkilöä, joka ei ole selkkauksen osapuolien jäsen eikä osallistu vihollisuuksiin ja joka saattaa olla aiempi taistelija, joka on aidosti ja pysyvästi luopunut aseellisesta toiminnasta. Seuraaviin profiileihin kuuluvien henkilöiden hakemuksia pitää tarkastella huolellisesti. Yksilöllisen arvioinnin perusteella sellaisia hakijoita ei välttämättä voida pitää siviilihenkilöinä [aseman määrittelyä koskevan direktiivin 15 artiklan c alakohdan](#) mukaan. Esimerkiksi:

- FGS:n turvallisuusjoukkojen jäsenet, mukaan lukien SNA, erityisjoukot, NISA ja SPF
- FMS:n asevoimien jäsenet
- Somalimaan asevoimien jäsenet
- Al-Shabaabin jäsenet
- Klaanien puolisoitilaallisten joukkojen jäsenet

- ISS:n jäsenet.

On syytä huomata, että aktiivinen osallistuminen vihollisuuksiin ei ole vain sitä, että aseita kannetaan avoimesti, vaan myös huomattavan logistisen ja/tai hallinnollisen tuen antamista taistelijoille.

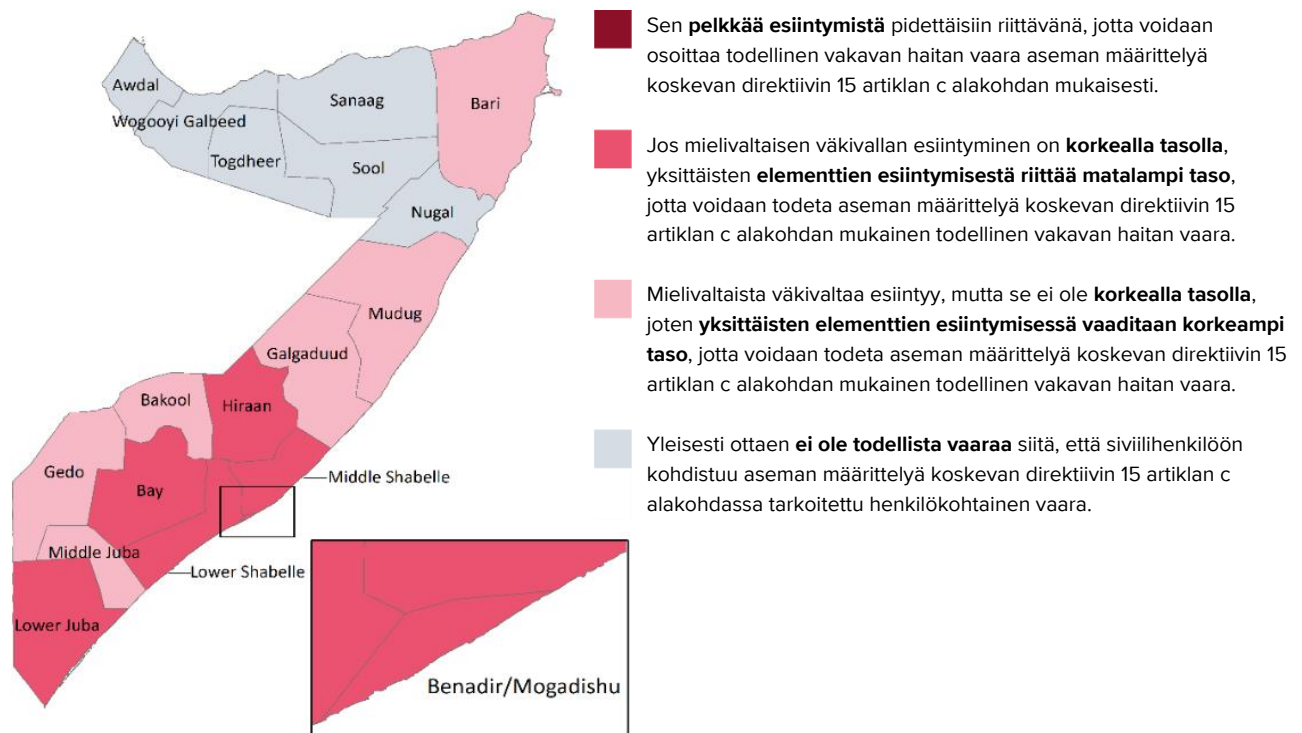
On tärkeää korostaa, että suojelutarpeiden arviointi on ennakoivaa. Tärkein käsiteltävä kysymys on siten se, onko hakija palatessaan siviilihenkilö vai ei. Se, että henkilö on aiemmin osallistunut vihollisuuksiin, ei välttämättä tarkoita, ettei [aseaman määrittelyä koskevan direktiivin 15 artiklan c alakohdan](#) soveltuisi häneen.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

- c. Mielivaltaisen väkivalta:** mielivaltaista väkivaltaa esiintyy eriasteisesti Somalian alueen eri osissa. Jäljempänä olevassa kartassa esitetään yhteenveto ja havainnollistetaan mielivaltaisen väkivallan arviointia Somalian eri alueilla. Tämä arviointi perustuu kokonaisvaltaiseen analyysiin, joka sisältää määrälliset ja laadulliset tiedot viitejaksolta (ensisijaisesti 1.1.2020–30.6.2021). Ajantasaiset alkuperämaatiedot on aina otettava huomioon yksilöllisessä arvioinnissa.

Kuva 2. Mielivaltaisen väkivallan taso Somaliassa (30. kesäkuuta 2021 mennessä saatujen tietojen perusteella).

On syytä huomata, että Somaliassa ei ole alueita, joilla mielivaltaisen väkivallan aste saavuttaa niin korkean tason, että voidaan huomattavien perusteiden nojalla katsoa, että siviilihenkilöllä, joka palautetaan asiaankuuluvaan maahan tai, soveltuvien osin, asiaankuuluvalla alueella, olisi pelkän kyseisessä maassa tai kyseisellä alueella oleskelun vuoksi todellinen aseman määrittelyä koskevan direktiivin 15 artiklan c alakohdassa tarkoitettu vakava vaara.

Tässä ohjeasiakirjassa Somalian alueet luokitellaan seuraavasti:

Alueet, joilla pelkkä mielivaltaisen väkivallan esiintyminen alueella ei riittäisi osoittamaan tosiasiallista [aseman määrittelyä koskevan direktiivin 15 artiklan c alakohdan](#) mukaista vakavaa vaaraa mutta mielivaltaisen väkivallan taso on kuitenkin **korkealla tasolla** ja näin ollen **yksittäisiltä tekijöiltä vaaditaan matalampi taso**, jotta voidaan perustellusti todeta, että alueelle palautettu siviilihenkilö joutuisi [aseman määrittelyä koskevan direktiivin 15 artiklan c alakohdassa](#) tarkoitettuun vakavaan vaaraan.

Tällaisia alueita ovat *Bay, Benadir/Mogadishu, Hiraan, Shabeellaha Dhexe, Ala-Juba ja Shabeellaha Hoose*.

Alueet, joilla esiintyy mielivaltaista väkivaltaa mutta **ei korkealla tasolla**, ja näin ollen **yksittäisiltä elementeiltä vaaditaan korkeampi taso**, jotta voidaan osoittaa, että alueelle palautettu siviilihenkilö joutuisi todelliseen [aseman määrittelyä koskevan direktiivin 15 artiklan c alakohdassa](#) tarkoitettuun vakavaan vaaraan.

Tällaisia alueita ovat *Bakool, Bari, Galguduud, Gedo, Jubbada Dhexe (Keski-Juba) ja Mudug*.

Alueet, joilla ei yleensä ole **todellista vaaraa** siitä, että siviiliin kohdistuu henkilökohtaisesti [aseman määrittelyä koskevan direktiivin 15 artiklan c alakohdassa](#) tarkoitettu vakava vaara.

Tällaisia alueita ovat *Awdal, Nugal, Sanaag, Sool, Togdheer ja Wogoyi Galbeed*.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

- d. Vakava ja henkilökohtainen uhka:** kukin tapaus pitää arvioida yksilöllisesti ”liukuvalla asteikolla” ottaen huomioon alueen väkivallan luonne ja voimakkuus sekä hakijan henkilökohtaisten olosuhteiden yhdistelmä. Tietyt henkilökohtaiset olosuhteet voivat lisätä mielivaltaisen väkivallan riskiä ja sen suorien ja epäsuorien seurausten määrää. Vaikka ei ole mahdollista antaa tyhjentäviä ohjeita siitä, mitä henkilökohtaiset olosuhteet voivat olla ja miten niitä pitäisi arvioida, seuraavassa korostetaan mahdollisia esimerkkejä

olosuhteista, jotka saattavat vaikuttaa henkilön kykyyn arvioida tai välttää mielivaltaiseen väkivaltaan liittyviä riskejä aseellisessa selkkauksessa:

- ikä
- terveydentila ja vammaisuus, mukaan lukien mielenterveysongelmat
- taloustilanne
- alueen tuntemus
- ammatti ja/tai asuinpaikka
- perheenjäsenet tai klaani-/tukiverkosto

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

- e. **Siviilihenkilön henkeä tai ruumiillista koskemattomuutta uhkaava vaara:** [aseaman määrittelyä koskevan direktiivin 15 artiklan c alakohdan](#) mukaisen haitan riski on määriteltä siviilihenkilön henkeä tai ruumiillista koskemattomuutta uhkaavaksi henkilökohtaiseksi vaaraksi eikä tietyksi väkivallanteoksi (tai sen uhaksi). Eräät yleisesti raportoidut siviilihenkilöjen henkeä tai ruumiillista koskemattomuutta koskevat haitat käsittävät Somaliassa tappoja, vammoja, sieppauksia, pakkomuuttoja, heikon elintarviketurvan aiheuttamaa nälänhätää yms.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

- f. **Yhteys:** yhteys ("joka johtuu seuraavasta") tarkoittaa mielivaltaisen väkivallan ja haitan (siviilihenkilön henkeä tai ruumiillista koskemattomuutta uhkaavan vakavan vaaran) välistä syy-yhteyttä, ja siihen sisältyy:

- haitta, joka johtuu suoraan mielivaltaisesta väkivallasta tai toimista, jotka ovat selkkauksen toimijoista peräisin, *ja*
- haitta, joka johtuu epäsuorasti mielivaltaisesta väkivallasta aseellisessa selkkauksessa. Epäsuoria vaikutuksia harkitaan vain tietyssä määrin ja sikäli kuin mielivaltaiseen väkivaltaan on näytettävissä oleva yhteys, mistä esimerkkeinä ovat lain ja järjestyksen puutteesta johtuva laaja rikollinen väkivalta, välttämättömien elinmahdollisuuksien tuhoaminen, infrastruktuurin tuhoaminen, humanitaarisen avun epääminen tai rajoittaminen. Aseelliset yhteenotot ja tiesulut tai teiden tuhoaminen voivat myös johtaa elintarvikehuollon ongelmiin, mikä aiheuttaa tietyillä Somaliassa alueilla nälänhätää tai terveydenhuoltoon pääsyn rajoittumista tai loppumista.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

Suojelun tarjoajat

Uusin päivitys: Kesäkuu 2022

[Aseman määrittelyä koskevan direktiivin 7 artiklassa](#) säädetään, että suojelua voivat tarjota ainoastaan:

edellyttäen että ne ovat **halukkaita ja kykeneviä** tarjoamaan suojelua, jonka on oltava:

tehokasta ja luonteeltaan pysyvää.

Sellaista suojelua tarjotaan yleensä silloin, kun toimijat toteuttavat kohtuullisia toimenpiteitä estääkseen vainon tai vakavan haitan muun muassa siten, että niillä on **tehokas oikeusjärjestelmä** vainoksi tai vakavaksi haitaksi katsottavien toimien **toteamiseksi, niistä syytteeseen asettamiseksi ja niistä rankaisemiseksi,**

ja kun hakija **voi saada sellaista suojelua.**

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

Somalian valtio

Presidentti on valtionpäämies, kansallisen yhtenäisyyden symboli ja perustuslain valvoja.

Liittovaltion tasolla lainsäädäntövaltaa käyttää liittoparlamentti. Toimeenpanoelin on ministerineuvosto. Osavaltioilla on paikalliset parlamentit. Puntland on kehittänyt merkittäviä instituutioiden kehittämis- ja hallintomekanismeja. Siellä on kuitenkin edelleen monia ongelmia.

Oikeuslaitos koostuu perustuslakituomioistuimesta, liittovaltion tuomioistuimista ja osavaltioiden tuomioistuimista. Väliaikaisen perustuslain mukaan oikeuslaitos on riippumaton lainsäädäntö- ja toimeenpanoelimista. Puntlandilla on osavaltioista ylivoimaisesti edistynein (virallinen) oikeusjärjestelmä. Islam on valtion uskonto, ja *šaria* on sekä lakisäätöjen että tapaoikeuden perusta.

Virallinen oikeusjärjestelmä on vain osa Somaliassa toimivaa moniosaista oikeuslaitosta, johon kuuluvat myös tapaoikeuden tuomioistuimet ja *šaria*-tuomioistuimet. Hallitus ei aina kunnioita oikeuslaitoksen riippumattomuutta ja puolueettomuutta. Lisäksi paikalliset tuomioistuimet ovat usein riippuvaisia paikallisista klaaneista, ja klaanipolitiikka vaikuttaa niihin. Oikeus tehokkaiisiin oikeussuojakeinoihin ja puolueettomaan tuomioistuimeen ei kuitenkaan toteudu lainkaan, ja viranomaiset eivät kunnioita suurinta osaa oikeudenkäyntimenettelyihin liittyvistä oikeuksista.

Naisilla, lapsilla ja vähemmistöryhmien jäsenillä on usein ongelmia oikeussuojan saannissa.

Valtion turvallisuusrakenne on edelleen erittäin heikko, ja sillä on vaikutuksia kaikilla muilla aloilla. Tämän vuoksi osavaltioiden turvallisuutta koskeva, poliittinen ja hallinnollinen valta on edelleen usein heikko. Useilla ongelmilla on huomattava vaikutus SNA:n tosiasiallisiin valmiuksiin osallistua sotilaallisiin operaatioihin Al-Shabaabia vastaan, kun ryhmä on soluttautunut myös NISAan. PSP:tä on kuvattu ainoaksi toimivaksi valtion poliisiviranomaiseksi osavaltioiden poliisiviranomaisten joukossa. Toisaalta PMPF on luopunut erilaisista virallisista poliittisista tehtävistä Bosassossa ja osallistunut Puntlandin politiikkaan, klaanien valtataisteluihin ja geopoliittisiin konflikteihin, ja sitä on käytetty Al-Shabaabin ja ISS:n joukkojen torjuntaan. Se toimii edelleen Puntlandin nykyisten hallintojen turvajoukkona. PMP on myös taistellut PMFP:n kanssa pääsystä Bosassoon ja sen valvonnasta. Sekä PMPF että PSF toimivat Somalian perustuslain ja turvallisuusarkkitehtuurin ulkopuolella, ja viimeksi mainittu toimii yksityisenä apuryhmänä.

Somalian monitahoisessa oikeusjärjestelmässä on edelleen merkittäviä heikkouksia, eikä se pysty tehokkaasti havaitsemaan, asettamaan syytteeseen ja rankaisemaan teoista, jotka edustavat vainoa tai vakavaa haittaa. Lisäksi lainvalvontaa uhkaavat jatkuvasti Somalian erilaiset konfliktit, mukaan lukien konflikti Al-Shabaabin kanssa.

Näin ollen voidaan päätellä, että Somalian valtiota ei yleensä pidetä [aseman määrittelyä koskevan direktiivin 7 artiklan](#) kriteerit täyttävänä suojelun tarjoajana.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

Somalimaan viranomaiset

Somalimaan viranomaisilla on omat lainsäädäntö-, toimeenpano- ja oikeusviranomaisensa.

Joistakin Somalian asevoimien kokemista ongelmista huolimatta ne ovat onnistuneet viemään Al-Shabaabilta jalansijaa alueella.

Somalian oikeuslaitos toimii samoin kuin muualla Somaliassa yhdistäen lakisääteisiin tuomioistuimiin sekä *xeer-järjestelmää* että *šaria-lakia*. Kaikki kolme järjestelmää tunnustetaan Somalimaan perustuslaissa.

Somalimaa kaksinkertaisti (lakisääteisten) tuomareiden määrän alle kymmenessä vuodessa ja on ottanut käyttöön liikkuvia tuomioistuimia parantaakseen maaseutualueiden oikeussuojan saatavuutta. Useat (lakisääteiseen) oikeuteen liittyvät ongelmat, kuten korkeat asianajopalkkiot ja väitteet laajasta korruptiosta, vaikuttavat kuitenkin edelleen. Somalimaan vastaajilla oli yleensä syyttömyysolettama ja oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin.

Naisilla, lapsilla ja vähemmistöryhmien jäsenillä on usein ongelmia oikeussuojan saannissa.

Voidaan päätellä, että Somalimaan viranomaisten voidaan tapauksen yksilöllisistä olosuhteista riippuen katsoa kykenevän ja olevan halukkaita tarjoamaan toimivalta-alueillaan suojelua, joka täyttää [aseman määrittelyä koskevan direktiivin 7 artiklan](#) vaatimukset. Somalimaan ja Puntlandin kiistanalaisilla alueilla [aseman määrittelyä koskevan direktiivin 7 artiklan](#) mukaiset perusteet eivät yleensä täyty.

Arvioitaessa Somalimaan viranomaisten tarjoaman suojelun saatavuutta on otettava huomioon yksilölliset olosuhteet, kuten asuinalue, ikä, sukupuoli, klaanit, sosiaalinen ja taloudellinen tilanne, vainoaja ja ihmisoikeusrikkomusten tyyppi. Somalian viranomaisten tarjoaman suojelun ei yleensä katsota olevan vähemmistöryhmien jäsenten, LGBTIQ-henkilöiden ja naisten saatavilla etenkin seksuaalisen ja sukupuoleen perustuvan väkivallan tapauksissa.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

Al-Shabaab

Al-Shabaabin hallinnassa olevilla alueilla ei ole toimivaa virallista oikeuslaitosta. Al-Shabaab on perustanut tuomioistuimia valvonnassaan olevalle alueelle ja sen ulkopuolelle ottamalla käyttöön liikkuvia tuomioistuimia, myös Mogadishussa. Näissä tuomioistuimissa pannaan täytäntöön *šaria-lakia* sen tiukimmassa muodossa, mikä johtaa teloituksiin ja ruumiillisiin rangaistuksiin.

Al-Shabaab teki mielivaltaisia pidätyksiä kyseenalaisten tai virheellisten syytösten perusteella. Sen tuomioistuimet eivät sallineet oikeudellista edustusta tai muutoksenhakua. Ryhmä käytti oikeutta kuulematta uhreja tai ottamatta huomioon rikoksen laajempia olosuhteita.

Oikeusturvan puutteen ja rangaistusten luonteen puolesta Al-Shabaabin ylläpitämä oikeusmekanismi ei kelpaa lailliseksi rinnakkaiseksi suojelumuodoksi. Ottaen huomioon, että Al-Shabaab on syyllistynyt ihmisoikeusloukkauksiin, voidaan päätellä, ettei sitä voida pitää suojelutoimijana, joka pystyy tarjoamaan tehokasta, pysyvää ja helposti saatavilla olevaa suojelua.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

Klaanin tukea koskevat näkökohdat

Useimmat somalialaiset tarvitsevat tukea klaanin isän puoleisilta sukulaisilta. Klaanit voivat tarjota jäsenilleen erilaista tukea.

Xeer-järjestelmässä klaanien ikäihmiset toimivat sovittelijoina tai välittäjinä, ja heillä on keskeinen rooli paikallisten ja klaanien sisäisten kiistojen ratkaisemisessa.

Klaanien Somaliassa antaman tuen ei voida katsoa täyttävän [aseaman määrittelyä koskevan direktiivin 7 artiklan](#)⁽⁶⁾ vaatimuksia.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

⁽⁶⁾ CJEU, *OA v Secretary of State for the Home Department*, C-255/19, Second Chamber, 20. helmikuuta 2021 annettu tuomio (OA).

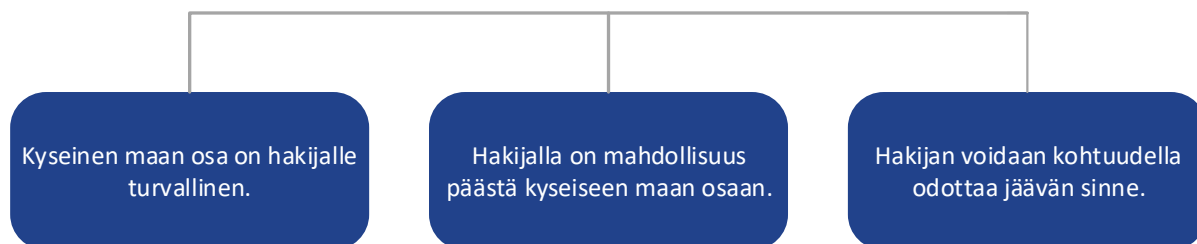

Sisäisen suojelun vaihtoehto

Uusin päivitys: Kesäkuu 2022

Välttämättömät elementit, joita tarvitaan [aseman määrittelyä koskevan direktiivin 8 artiklan](#) soveltamiseen, ovat:

Kuva 5. Sisäisen suojelun vaihtoehto: arvioinnin elementit.

Arvioidessaan sisäisen suojelun vaihtoehtoon sovellettavuutta asiaa käsittelevän virkamiehen olisi näiden seikkojen osalta otettava huomioon yleinen tilanne Somalian asianomaisessa osassa sekä hakijan yksilölliset olosuhteet. Todistustaakka on määrittävällä viranomaisella, kun taas hakija on edelleen velvollinen tekemään yhteistyötä. Hakijalla on myös oikeus esittää näkökohtia ja erityisiä syitä sille, miksi niihin ei pitäisi soveltaa sisäisen suojelun vaihtoehtoa. Määrittävän viranomaisen on arvioitava nämä näkökohdat.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

Maan osa

Uusin päivitys: Kesäkuu 2022

Sisäisen suojelun vaihtoehtoon analysoinnin ensimmäinen vaihe on määrittää maan tietty osa, jonka osalta [aseman määrittelyä koskevan direktiivin 8 artiklan](#) kriteereitä tarkasteltaisiin yksittäistapauksessa.

Mogadishu, Garowe ja Hargeisa on valittu Somalian suurimpina kaupunkikeskuksina, Puntland ja Somalimaa mukaan luettuna.

Määritettäessä, mikä maan asianomaista osaa on arvioitava sisäisen suojelun vaihtoehtoon kannalta, hakijan klaanijäsenyys olisi tärkeä näkökohta. Esimerkiksi Darood/Harti-klaanin suvun hakijoiden kannalta voi olla erityisen tärkeää arvioida Garoweaa. Samoin Hargeisan arviointi voi olla erityisen tärkeää Somalimaasta peräisin olevien ja/tai Isaaq-klaaniperheeseen kuuluvien hakijoiden kannalta. Muista klaaneista tulevien hakijoiden kannalta

Mogadishun arvioinnilla voi olla enemmän merkitystä, koska kaupungissa on paljon klaaneja.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

Turvallisuus

Uusin päivitys: Kesäkuu 2022

Turvallisuuskriteeri täyttyy, jos ei ole perusteltua syytä vainon pelolle eikä todellisen vakavan haitan vaaraa tai jos suojelua on saatavilla.

Kuva 6. Sisäisen suojelun vaihtoehto (IPA): Turvallisuusvaatimuksen arviointi.

Vainon tai vakavan haitan puuttuminen

Arvioinnissa olisi otettava huomioon seuraavat seikat:

► **mielivaltaiseen väkivaltaan liittyvä yleinen turvallisuustilanne**

Maan tietyn osan yleistä turvallisuustilannetta, jota tarkastellaan sisäisen suojelun vaihtoehdon kannalta yksittäistapauksessa, olisi arvioitava [aseman määrittelyä koskevan direktiivin 15 artiklan c alakohdan](#) mukaisen analyysin mukaisesti.

Kolmea kaupunkia, Mogadishua, Garowea ja Hargeisaa, koskevat päätelmät ovat seuraavat:

Mogadishu: mielivaltaisen väkivalta on korkealla tasolla, ja näin ollen **yksittäisiltä elementeiltä vaaditaan matalampi taso**, jotta voidaan osoittaa, että alueelle palautettu siviilihenkilö joutuisi todelliseen aseman määrittelyä koskevan direktiivin 15 artiklan c alakohdassa tarkoitettuun vakavaan vaaraan.

Garowe: yleisesti ottaen ei ole olemassa **todellista vaaraa** siitä, että siviilihenkilöön kohdistuu aseman määrittelyä koskevan direktiivin 15 artiklan c alakohdassa tarkoitettu henkilökohtainen vakava vaara.

Hargeisa: yleisesti ottaen ei ole olemassa **todellista vaaraa** siitä, että siviilihenkilöön kohdistuu aseman määrittelyä koskevan direktiivin 15 artiklan c alakohdassa tarkoitettu henkilökohtainen vakava vaara.

► **vainon tai vakavan haitan harjoittajat ja alueellinen ulottuvuus**

Jos henkilö pelkää **valtion toimijoiden** vainoa tai vakavaa haittaa (esim. toimittajat), oletetaan, että sisäisen suojelun vaihtoehto ei olisi käytettävissä ([aseman määrittelyä koskevan direktiivin](#) johdanto-osan 27 kappale).

Erityistapauksissa, joissa tietyn valtion toimijan ulottuvuus rajoittuu selvästi tietylle maantieteelliselle alueelle (esim. osavaltioiden viranomaiset tai Somalimaan viranomaiset), turvallisuuskriteeri voi täytyä Somalian muiden osien osalta.

Jos kyse on **Al-Shabaabin** harjoittamasta vainosta, turvallisuuskriteeri ei yleensä täytyisi eteläisessä Keski-Somaliassa. Puntlandin ja Somalimaan osalta sisäisen suojelun vaihtoehtoa voidaan pitää turvallisena yksilöllisistä olosuhteista riippuen. Muiden merkityksellisten tekijöiden ohella olisi otettava asianmukaisesti huomioon al-Shabaabin kyky jäljittää ja ottaa kohteeksi henkilöitä alueilla, jotka eivät ole sen hallinnassa, se, miten Al-Shabaab mieltää hakijan, sekä se, onko kyseessä henkilöön kohdistuva vihamielisyys.

Muiden vainoa tai vakavaa haittaa aiheuttavien toimijoiden, kuten **ISS:n ja klaanien**, läsnäolo on yleensä maantieteellisesti rajallisempaa. Joissakin tapauksissa sisäisen suojelun vaihtoehtoon turvallisuuskriteeri voisi täytyä yksilöllisistä olosuhteista riippuen.

Jos hakijaan kohdistuu vainoa tai vakavaa haittaa Somaliassa vallitseviin sosiaalisiin normeihin liittyvistä syistä ja jos vainoa tai vakavaa haittaa aiheuttava toimija on **Somalian yhteiskunta yleensä** (esim. LGBTIQ-henkilöt), sisäisen suojelun vaihtoehtoa ei yleensä pidetä turvallisena.

Jos vainon tai vakavan haitan aiheuttajana on **(laajasti ymmärretty) perhe tai klaani** (esim. naisten sukuelinten silpominen, pakkoavioliitot), kun otetaan huomioon näiden toimijoiden tavoittavuus, valtion suojelun puute ja heidän alttiutensa mahdolliselle muille vainolle tai vakavalle haitalle, sisäisen suojelun vaihtoehto ei yleensä täyttäisi turvallisuusvaatimusta.

Ks. [Vainoa harjoittavat tai vakavaa haittaa aiheuttavat toimijat](#).

► **pidetäänkö hakijan profiilia vainon harjoittajan tai vakavan haitan aiheuttajan ensisijaisena kohteena**

Hakijan profiili voi asettaa tehdä hänestä ensisijaisen kohteen, mikä lisää todennäköisyyttä, että vainoa tai vakavaa haittaa aiheuttava toimija yrittää jäljittää hänet mahdollisessa sisäisen suojelun alaisessa paikassa.

► hakijan toiminta

Ei voida kohtuudella olettaa, että hakija pidättäytyy identiteettinsä kannalta olennaisista toiminnoista, kuten uskontoon tai seksuaaliseen suuntautumiseen ja sukupuoli-identiteettiin liittyvistä toiminnoista välttyäkseen vainotuksi joutumiselta tai vakavalta haitalta.

► muut riskejä kasvattavat olosuhteet

Tässä arvioinnissa olisi käytettävä apuna kohdassa [Pakolaisasema](#) esitettyjä tietoja.

Mahdollisuus suojeluun vainolta tai vakavalta haitalta

Vaihtoehtoisesti voidaan todeta, että turvallisuusvaatimus täyttyy, jos hakija saisi [aseaman määrittelyä koskevan direktiivin 7 artiklassa](#) määriteltyä suojelua vainoa tai vakavaa haittaa vastaan alueella, jolla sisäisen suojelun vaihtoehtoa harkitaan. Jos vainoajana on valtio, sovelletaan olettamusta siitä, että valtio ei voi taata suojelua.

Mogadishun osalta turvallisuusvaatimus voidaan täyttää **vain poikkeustapauksissa**. Yksilölliset olosuhteet on otettava huomioon.

Garowen ja **Hargeisan** osalta turvallisuusvaatimus voi täytyä hakijan profiiliin ja yksilöllisten olosuhteiden mukaan.

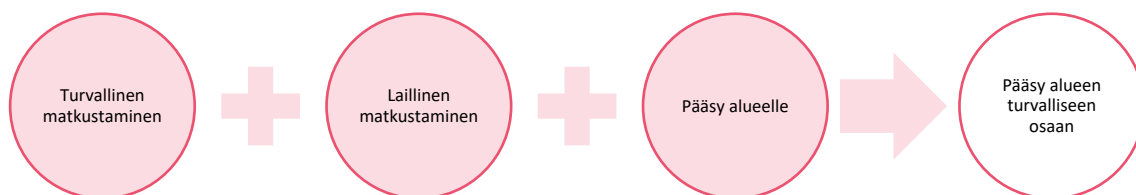
Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

Matkustaminen ja pääsy matkakohteeseen

Uusin päivitys: Kesäkuu 2022

Jos turvallisuuskriteeri täyttyy, asian käsittelijöiden on seuraavaksi selvitettävä, voiko hakija

Kuva 3. Sisäisen suojelun vaihtoehdon edellytyksenä on mahdollisuus matkustaa ja majoittua.

On huomattava, että Somalian osalta näitä kolmea vaatimusta olisi luettava yhdessä.

Hakijan yksilölliset olosuhteet olisi myös otettava huomioon arvioitaessa, voiko hän turvallisesti ja laillisesti matkustaa ja päästä johonkin maan osaan.

Niiden hakijoiden osalta, jotka täyttävät turvallisuuskriteerin, sisäisen suojelun vaihtoehdon käytettävyyden arvioinnissa olisi arvioitava matkan turvallisuutta ja laillisuutta sekä kyseiseen osaan pääsyä koskevia vaatimuksia.

Käytettävissä olevien alkuperämaatietojen perusteella päätellään, että Mogadishuun matkustamisen turvallisuuteen liittyy joitakin turvallisuusongelmia. Garowen ja Hargeisan osalta päätellään, että yleisesti ottaen henkilö voi päästä näihin kaupunkeihin ilman vakavia riskejä.

Henkilöasiakirjoja voidaan vaatia pääsyyn tarkastuspisteiden kautta Mogadishuun, Garoween ja Hargeisaan.

Hargeisaan matkustaminen edellyttää Somalimaan viranomaisten myöntämiä henkilöasiakirjoja tai viisumin kaltaista matkustusasiakirjaa. 30 päivän viisumi ei riittäisi siihen, että voitaisiin katsoa, että hakija voi asettua kaupunkiin. Hakijan profiili yksilölliset olosuhteet pitää ottaa huomioon.

Klaaniin liittyminen ei ole lakisääteinen vaatimus Mogadishuun, Garoween tai Hargeisaan matkustamiselle ja pääsulle. On kuitenkin ratkaisevan tärkeää ottaa se huomioon arvioitaessa, voidaanko kohtuudella odottaa asettautumista johonkin näistä kaupungeista.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

Jäämisen kohtuullisuus

Uusin päivitys: Kesäkuu 2022

[Aseman määrittelyä koskevan direktiivin 8 artiklan](#) mukaan sisäisen suojelun vaihtoehtoa voidaan soveltaa vain, jos hakijan voidaan kohtuudella olettaa asettuvan ehdotetulle sisäisen suojelun alueelle.

Kohtuullisuutta arvioitaessa olisi osoitettava, että hakijan perustarpeet, kuten ruoka, suoja ja hygienia, täyttyvät. Lisäksi on otettava asianmukaisesti huomioon henkilön mahdollisuus varmistaa omaisuutensa ja perheensä toimeentulo sekä perusterveydenhuollon saatavuus. Arvioinnin on perustuttava maan yleiseen tilanteeseen ja hakijan yksilöllisiin olosuhteisiin.

Kuva 4. IPA:n kohtuullisuutta koskevan vaatimuksen arviointi.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

Yleinen tilanne

Tarkasteltavana olevan alueen yleistä tilannetta olisi tarkasteltava edellä kuvattujen kriteerien perusteella eikä verrattuna Euroopassa tai muilla alkuperämaan alueilla vallitseviin standardeihin.

Mogadishussa, Garowessa ja Hargeisassa vallitsevat yleiset olosuhteet, joita on arvioitu suhteessa edellä mainittuihin tekijöihin, aiheuttavat huomattavia vaikeuksia. Ne eivät kuitenkaan sinänsä sulje pois mahdollisuutta asettua kaupunkeihin. Asiaa olisi tarkasteltava huolellisesti erityisesti arvioitaessa sisäisen suojelun vaihtoehdon kohtuullisuutta Mogadishun osalta.

Henkilön kyky tulla toimeen edellä mainituissa olosuhteissa kyseisissä kolmessa kaupungissa riippuu pääasiassa klaanin tuen ja taloudellisten resurssien saatavuudesta, ja yksittäisissä tapauksissa kohtuullisuusvaatimus voi täytyä.

Olisi myös otettava huomioon covid-19:n vaikutus taloudelliseen tilanteeseen ja terveydenhuoltojärjestelmään.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

Henkilökohtaiset olosuhteet

Uusin päivitys: Kesäkuu 2022

Arvioitaessa, onko hakijan kohtuullista asettua mahdollisen sisäisen suojelun alueelle, olisi maan kyseisessä osassa vallitsevan yleisen tilanteen lisäksi otettava huomioon hakijan yksilölliset olosuhteet, kuten

- klaaniin kuuluminen ja tukiverkosto
- ikä
- sukupuoli
- terveydentila
- uskonto
- paikallistuntemus
- sosiaalinen, koulutuksellinen ja taloudellinen tausta
- henkilöasiakirjat
- jne.

Yksittäiset näkökohdat voivat liittyä hakijan tiettyihin haavoittuvuuksiin sekä käytettävissä oleviin selviytymismekanismeihin, joilla on merkitystä määrittäessä, miten kohtuullista olisi olettaa hakijan asettuvan tietylle alueelle. On huomattava, että nämä tekijät eivät ole ehdottomia ja että ne olisivat usein päällekkäisiä tietyn hakijan tapauksessa, mikä johtaisi erilaisiin päätelmiin sisäisen suojelun vaihtoehdon kohtuullisuudesta.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

Kohtuullisuutta koskevat päätelmät

Uusin päivitys: Kesäkuu 2022

Yleiset päätelmät sisäisen suojelun vaihtoehdon kohtuullisuudesta tiettyjen hakijoiden profiilien kannalta perustuvat arvioon Mogadishun, Garowen ja Hargeisan yleisestä tilanteesta ja tällaisten hakijoiden yksilöllisistä olosuhteista, kuten edellä olevissa jaksoissa esitetään.

Mogadishu

Mogadishun yleisen tilanteen perusteella ja ottaen huomioon sovellettavat yksilölliset olosuhteet sisäisen suojelun vaihtoehto Mogadishussa voi olla kohtuullinen vain poikkeustapauksissa. Tällaisia poikkeuksellisia tapauksia ovat erityisesti **jotkin työkykyiset miehet ja lapsettomat avioparit**, joilla ei ole muita haavoittuvuuksia ja jotka kuuluvat paikalliseen enemmistöklaaniin ja joilla on työllistymistä helpottava koulutus- ja ammattitausta tai tukiverkosto, joka voi auttaa heitä perustoimeentulossa, tai henkilöt, joilla on muutoin riittävät varat. Avioparien tapauksessa on varmistettava molempien puolisoiden perustoimeentulo sisäisen suojelun paikassa.

Garowe ja Hargeisa

Työkykyisten naimattomien miesten ja lapsettomien avioparien tapauksessa sisäisen suojelun vaihtoehto **voisi olla kohtuullinen** paikalliseen enemmistöklaaniin kuuluville henkilöille, jotka voivat luottaa sen tukeen ja joilla ei ole muita haavoittuvuuksia.

Lapsiperheiden ja ilman huoltajaa olevien lasten tapauksessa sisäisen suojelun vaihtoehto **ei yleensä ole kohtuullinen**. Yksilölliset olosuhteet ja lapsen etu olisi arvioitava asianmukaisesti.

Jos kyseessä ovat **vähemmistöryhmiin kuuluvat hakijat**, mukaan lukien klaanit, joita voidaan pitää vähemmistöinä ehdotetun sisäisen suojelun paikan paikallisessa kontekstissa, sisäisen suojelun vaihtoehto **ei yleensä ole kohtuullinen**.

Muiden profiilien tapauksessa hakijan yksilölliset olosuhteet, erityisesti klaaniin kuulumisen, sukupuolen, iän, tuki-/klaaniverkoston jne. osalta, olisi otettava asianmukaisesti huomioon arvioitaessa, onko johonkin näistä kaupungeista asettuminen kohtuullista.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

Poissulkeminen

Uusin päivitys: Kesäkuu 2022

Koska poissulkemisen seuraukset voivat olla yksilölle vakavia, poissulkemisperusteet pitää tulkita suppeasti ja niitä pitää soveltaa varovasti.

Tässä luvussa olevat esimerkit eivät ole tyhjentäviä eivätkä ratkaisevia. Kutakin tapausta pitää tarkastella objektiivisesti.

Poissulkemisperusteiden soveltaminen tapauksiin, joissa on vakavia syitä katsoa, että hakija on suorittanut jonkin kyseisistä teoista, on pakollista.

Poissulkemista tulee soveltaa seuraaviin tapauksiin:

Poissulkemisperusteet

Pakolaisasema

- rikos rauhaa vastaan, sotarikos tai rikos ihmisyyttä vastaan
- törkeä epäpoliittinen rikos pakomaan ulkopuolella, ennen kuin hänet on otettu vastaan pakolaisena
- Yhdistyneiden kansakuntien periaatteiden ja tarkoituksien vastainen teot

Toissijainen suojelu

- rikos rauhaa vastaan, sotarikos tai rikos ihmisyyttä vastaan
- törkeä rikos
- Yhdistyneiden kansakuntien periaatteiden ja tarkoituksien vastainen teot
- vaara sen jäsenvaltion yhteiskunnalle tai turvallisuudelle, jossa hän on
- muut rikokset (tietyissä olosuhteissa)

On korostettava, että arvioivan viranomaisen vastuulla on todistaa, että vastaavien poissulkemisperusteiden elementit ja hakijan henkilökohtainen vastuu on selvitetty, kun taas hakijalla on velvollisuus tehdä yhteistyötä kaikkien hakemukselleen merkityksellisten tosiasioiden ja olosuhteiden selvittämiseksi.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

Somalian yhteydessä lukuisat olosuhteet ja erilaiset profiilit voivat edellyttää poissulkemisperusteiden mahdollisen soveltamisen harkitsemista. Aseman määrittelyä koskevassa direktiivissä ei aseteta aikarajaa poissulkemisperusteiden soveltamiselle. Hakijat voidaan sulkea menettelyn ulkopuolelle sellaisten tapahtumien perusteella, jotka ovat sattuneet lähimenneisyydessä ja kauempana menneisyydessä (esim. islamilaisten tuomioistuinten liiton tekemät teot, sisällissodan aikana vuosina 1988–1991 tehdyt teot).

Alkuperämaatiedot osoittavat, että monet toimijat ovat tehneet poissulkemiseen johtavia tekoja sekä aseellisten selkkausten että yleisen rikollisuuden ja ihmisoikeuksien loukkausten yhteydessä.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

Seuraavissa alaosioissa annetaan ohjeita mahdollisesta poissulkemisperusteiden soveltamisesta Somalian yhteydessä.

Rikos rauhaa vastaan, sotarikos tai rikos ihmiskuntaa vastaan

Rikos rauhaa vastaan ei ole todennäköisesti merkityksellinen peruste Somaliasta tulevien hakijoiden osalta.

Kansainvälisen humanitaarisen oikeuden loukkaukset, joihin eri osapuolet syyllistyvät Somalian nykyisissä ja aiemmissa konflikteissa, voivat olla sotarikoksia, kuten tahalliset ja järjestelmälliset hyökkäykset sairaaloihin, tahalliset summittaiset hyökkäykset siviilejä vastaan jne.

Asian kannalta merkityksellisiä tilanteita ovat muun muassa sisällissota (1988–1991) ja Somalian hallituksen ja Al-Shabaabin välinen muu kuin kansainvälinen aseellinen konflikti. Lisäksi ISS:n ja Al-Shabaabin väliset taistelut ovat muu kuin kansainvälinen aseellinen konflikti.

Eri toimijoiden ilmoittamat rikokset, kuten murhat, kidutus ja raiskaukset, voivat olla rikoksia ihmisyyttä vastaan, kun ne tehdään osana laajalle levinnyttä ja järjestelmällistä hyökkäystä siviiliväestöä vastaan.

Jotkin teot nykyisissä ja aiemmissa konflikteissa, kuten laittomat teloitukset, kidutus ja tahdonvastaiset katoamiset, voivat olla sekä sotarikoksia että rikoksia ihmisyyttä vastaan.

Erityisesti SNA:n, SPF:n, NISA:n, FMS:n turvallisuusjoukkojen ja hallituksen vastaisten aseellisten ryhmien, erityisesti Al-Shabaabin ja ISS:n, (entisten) jäsenten voidaan katsoa olevan osallisina teoissa, joita voidaan pitää sotarikoksina ja/tai rikoksina ihmisyyttä vastaan.

Myös klaanien puolisoitaallisten joukkojen yhteenotoissa, erityisesti aiemmin käydyssä sisällissodassa, tehdyt rikokset voivat johtaa [aseaman määrittelyä koskevan direktiivin 12 artiklan 2 kohdan a alakohdan/17 artiklan 1 kohdan a alakohdan](#) mukaisiin näkökohtiin.

Törkeä (epäpoliittinen) rikos

Somalian yhteydessä rikollisuus sekä lain ja järjestyksen romahtaminen maan joissakin osissa tekevät törkeästä (epäpoliittisesta) rikoksesta erityisen merkityksellisen perusteen. Perhe- ja klanikiistoihin liittyvän väkivallan ja murhien lisäksi joitakin esimerkkejä erityisen merkittävistä vakavista rikoksista voivat olla ihmiskauppa, kiristys/laiton verotus, merirosvous jne.

Naisiin ja lapsiin kohdistuva väkivalta (esimerkiksi perheväkivallan tai pakkoavioliittojen yhteydessä) voi olla vakava (muu kuin poliittinen) rikos.

Naisten sukuelinten silpominen on vakava (muu kuin poliittinen) rikos. Kaikki tapauksen merkitykselliset olosuhteet, myös henkilökohtaiseen vastuuseen liittyvät olosuhteet, on tutkittava huolellisesti.

Joissakin tapauksissa kyseiset rikokset voivat liittyä aseelliseen selkkaukseen tai ne voidaan tehdä osana järjestelmällistä tai laajalle levinnyttä hyökkäystä siviiliväestöä vastaan (esim. värvättävien sieppaaminen, verottaminen ei-valtiollisten aseellisten ryhmien toiminnan rahoittamiseksi), jolloin niitä olisi sen sijaan tarkasteltava [aseaman määrittelyä koskevan direktiivin 12 artiklan 2 kohdan a alakohdan/17 artiklan 1 kohdan a alakohdan](#) mukaisesti.

Yhdistyneiden kansakuntien tarkoituksien ja periaatteiden vastaiset teot

(Entinen) jäsenyys aseellisissa ryhmissä, kuten Al-Shabaabissa ja sisäisen turvallisuuden laitoksessa, voisi johtaa merkityksellisiin näkökohtiin ja edellyttää hakijan toiminnan tutkimista [aseaman määrittelyä koskevan direktiivin 12 artiklan 2 kohdan c alakohdan / 17 artiklan 1 kohdan b alakohdan](#) nojalla [aseaman määrittelyä koskevan direktiivin 12 artiklan 2 kohdan c alakohdan / 17 artiklan 1 kohdan b alakohdan](#) lisäksi.

Poissulkemisen soveltamisen pitää perustua erityisten tosiasioiden yksilölliseen arviointiin sen suhteen, mitä hakija teki kyseisessä järjestössä. Hakijan asema järjestössä muodostaa merkityksellisen seikan, ja korkea asema voisi oikeuttaa (kiistettävissä olevan) oletuksen henkilökohtaisesta vastuusta. On silti edelleen välttämätöntä tarkastella kaikkia merkityksellisiä asianhaaroja, ennen kuin poissulkemispäätös voidaan tehdä.

Mikäli saatavana olevat tiedot osoittavat, että hakija on osallistunut rikoksiin rauhaa vastaan, sotarikoksiin tai rikoksiin ihmisyyttä vastaan, arviointi on tehtävä [aseman määrittelyä koskevan direktiivin 12 artiklan 2 kohdan a alakohdan](#)/[aseman määrittelyä koskevan direktiivin 17 artiklan 1 kohdan a alakohdan](#) perusteella.

Vaara yhteisön tai jäsenvaltion turvallisuudelle

Kansainvälistä suojelua koskevaa hakemusta tarkasteltaessa [asemanmäärittelydirektiivin 17 artiklan 1 kohdan d alakohdan](#) poissulkemisperuste soveltuu vain henkilöihin, jotka voivat muuten saada toissijaista suojelua.

Muista poissulkemisperusteista poiketen tämän säännöksen soveltaminen perustuu tulevaisuuteen suuntautuvaan riskiarviointiin. Tarkastelussa otetaan silti huomioon hakijan entinen ja nykyinen toiminta, kuten yhteydet tiettyihin ryhmiin, joiden katsotaan olevan vaaraksi jäsenvaltioiden turvallisuudelle, tai hakijan rikollinen toiminta.

Lisätietoa on yhteisessä analyysissä.

Lyhenteet

AFRICOM	United States Africa Command (Yhdysvaltojen Afrikan komentoalue)
AMISOM	Afrikan unionin operaatio Somaliassa
ASWJ	Ahlu Sunna Wal-Jama'ah
CEAS	Euroopan yhteinen turvapaikkajärjestelmä
CJEU	Euroopan unionin tuomioistuin
COI	Alkuperämaata koskevat tiedot
EU	Euroopan unioni
EUAA	Euroopan unionin turvapaikkavirasto
FGM	naisten sukuelinten silpominen
FGS	Somalian liittohallitus
FMS	osavaltiot
IDP(s)	maan sisällä siirtymään joutuneet henkilöt
IED	omatekoinen räjähdde
IPA	sisäisen suojelun vaihtoehto
ISS	Somalian islamilainen valtio
LHBTIQ-henkilöt	Henkilöt ▪ -jotka tuntevat vetoa oman sukupuolensa edustajia (lesbo, homoseksuaali) tai minkä tahansa sukupuolen edustajia (biseksuaalit) kohtaan, ▪ joiden sukupuoli-identiteetti ja/tai sen ilmaisu ei vastaa syntyessä saatua sukupuolta (transihmiset ja muunsukupuoliset), ▪ joiden synnynnäiset sukupuolitettut piirteet eivät vastaa miehelle tai naiselle tyypillisiä piirteitä (intersukupuoliset) ja ▪ -joiden identiteetti ei sovi seksuaalisuuden ja/tai sukupuolen binääriseen jaotteluun (queer)
NGO	kansalaisjärjestö
NIS	Kansallinen tiedustelupalvelu
NISA	Kansallinen tiedustelu- ja turvallisuusvirasto
PMPF	Puntlandin meripoliisivoimat
PSF	Puntlandin turvallisuusjoukot

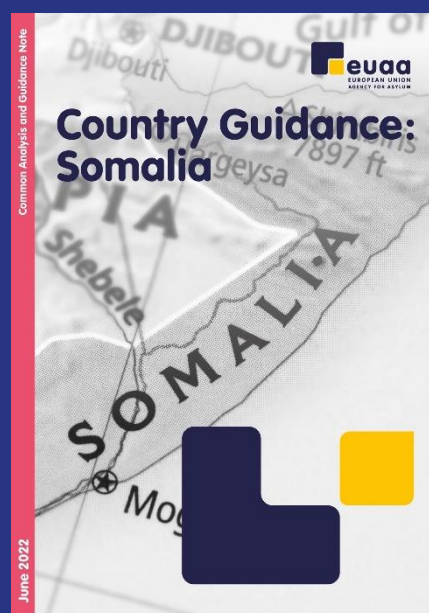
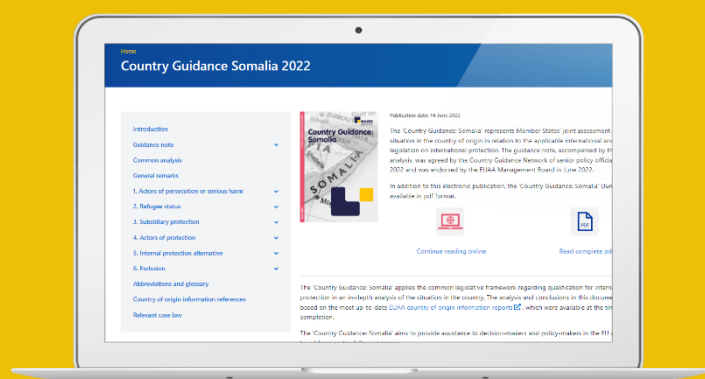

QD (aseman määrittelyä koskeva direktiivi)	Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/95/EU, annettu 13 päivänä joulukuuta 2011, vaatimuksista kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelemiseksi kansainvälistä suojelua saaviksi henkilöiksi, pakolaisten ja henkilöiden, jotka voivat saada toissijaista suojelua, yhdenmukaiselle asemalle sekä myönnetyn suojelun sisällölle
SNA	Somalian kansallinen armeija
SPF	Somalian poliisivoimat
UNHCR	YK:n pakolaisvaltuutettu
UNSG	Yhdistyneiden kansakuntien pääsihteeri
US	Yhdysvallat
YK	Yhdistyneet kansakunnat

Laajamittainen yhteisanalyysi, johon tämä ohjeita koskeva huomautus perustuu, on saatavana sähköisenä kirjana ja pdf-tiedostona englanniksi.

Saat ne osoitteesta

<https://euaa.europa.eu/country-guidance-somalia-2022>

